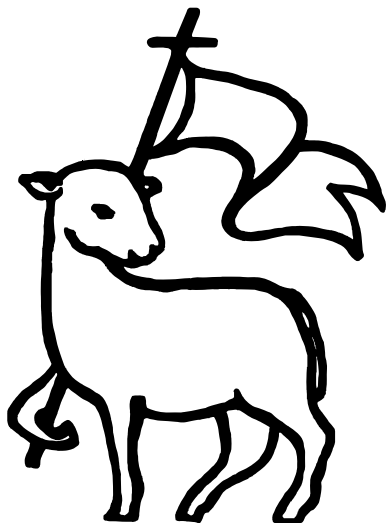

nové bratrské listy

6 2006
8. ročník

S veselím budete čerpat vodu z pramenů spásy.

Zázrak vánoc

Bůh ubytovaný mezi námi

Životní prostředí a my

Zachariáš Ariston

Zprávy z Unitas Fratrum a ze seniorátu

Marie Rařajová

Příloha - Co pevně věříme (4)

biblická úvaha

Zázrak vánoc (*H. Jalušková*)

církevním rokem se 4. evangelistou

Bůh ubytovaný mezi námi

(*D. Ondříčková*)

životní prostředí a my

Všední pramen křesťanství (*M. Horák*)

dějiny

Zachariáš Ariston (*J. Just*)

unitas fratrum

náš seniorát

Železný Brod (*J. Polma*)

Letní dětský tábor (*N. Běťáková*)

SMOS tentokrát v Ochranově (*L. Vecko*)

Konvent Ochranovského seniorátu (*jp*)

ekuména

Občanské sdružení exulant (*-jp-*)

M. Rafajová (*B. Kejř*)

čtenáři čtou... a píší

Zápisky kosatníkovi (*J. Kouba*)

Jen tak být spolu (*O. Halama*)

příloha

Co pevně věříme 4 (*D. Crews*)

Ráj srdce (*připravuje M. Matouš*)

3

4

8

10

15

17

18

19

20

23

24

26

Vážení čtenáři,

i když z pochopitelných důvodů nevycházel letošní časopis podle očekávaného harmonogramu a museli jsme vytvořit dvě dvojčísla, přece dostáváte poslední - a svým způsobem vánoční - číslo včas. Těší nás to, nejen kvůli splněnému předsevzetí, ale také proto, že vám chceme připomínat i takto tu radostnou vánoční zvěst, která zaznívá z nebe a má rezonovat i v našich uších a srdcích: „Sláva na výsosti Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ Navzdory všemu, co je v nás i kolem nás, co je za námi i před námi, Bůh v nás má takové zalíbení, že vstupuje do tohoto světa, sdílí naši lidskou ubohost, aby nám otevřel přístup k nebeské slávě. A tak „Pokojné vánoce“ všem, kteří s podivením přijímají Boží lásku a důvěřují jí v každé chvíli.

*

Před mnoha lety jsem byl dotazován, zda bych nedělal redaktora „Jednoty bratrské“ - odmítl jsem se slovy, že nikdy... Neměl jsem ani chuť a ani jsem si netroufal. Před 8 lety bylo zapotřebí začít vydávat náš vlastní časopis a tak jsem to vzal jako svůj úkol. Jak se mi to dařilo či nedařilo - na to máte svůj názor. Teď však nastal čas, abych tuto činnost ukončil. Děkuji všem, kteří mi tuto úlohu ulehčovali svými pravidelnými či aspoň občasnými příspěvky. Prožil jsem při přípravách mnoho hezkých chvil. Ale byly i časy, kdy jsem zoufale až hněvivě očekával nějaký příspěvek - ale to zná každý redaktor... Přejí vám, čtenářům i pisatelům, aby další pokračování tohoto časopisu vám přinášelo mnoho radostných chvil.

S bratrským pozdravem

Bohumil Kejř

Nové Bratrské Listy
8. ročník (2006)

Tento církevní časopis vydává pro své členy a přátele OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze, Hálova 5, 120 00 Praha 2, tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

Zázrak vánoc

Jiskřivý sníh Jizerských hor, „Rennwolf“ - sáně, které lidé z nížin neznají. Na nich klubko dětí jede na Mezivodí k dědovi. Tam bydlel s betlémem. Skoro celý rok, od Hromnic do Adventu byl zakryt plachtou, zabíral třetinu místnosti. Vedle něj pár kusů nábytku a kamínka - bubínek.

Betlém byl pohyblivý, tajuplný, fantasii probouzející zázrak Vánoc. Nevadilo, že vláček „na Smržovku“ jede pod bílými horami a o pár centimetrů dál stojí palmy. Stáli tam také tři králové, vznešení a ponížení zároveň, a „darovníci“, ten s vánočkou, ten přinášel přes rameno sánky a jiní jiné potřebné dárky novorozenátku. Kolem pobíhají psi, z pumpy teče voda do žlabu, kam chodí krávy pít, a ze zasněžených hor scházejí pastýři s ovečkami.

To všechno míří k jednomu centru - k dětátku v jesličkách, k Marii, Josefovi, mihotavé světlo lampičky se odráží na staniolu v oknech betlémských domů.

A dítě stojí na židli, slabikuje „Gloria in excelsis Deo“, těší se, raduje, a možná se i trochu bojí tajemna.

Přes hranici času k nám jako paprsek shůry přicházejí Vánoce. Slyšíme andělské zpívání, zvoucí nás do sboru, do průvodu andělů, králů, pastýřů, darovníků i zvířat a k divení se s dětsky otevřenýma očima i srdcem tomu převelkému daru.

Abychom měli odvahu říci to dál - lidé, nemračte se - zvedněte hlavy a poslouchejte: velická událost se stala, teď se stala, děje se Boží vůle na nebi i na zemi. Teď se narodil prvorozený, tady ve chlévě. Boží vůle vstupuje do světa a z okraje je střed. Zásadní proměna.

Rozbíhá se důležitá událost. Dnes se nám narodil Spasitel, teď se láme čas.

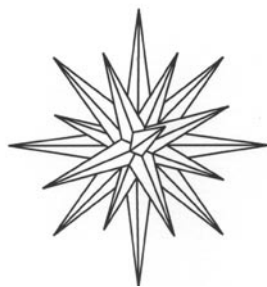
Do lidských dějin vpadá světlo, Boží láska změnila malý Betlém v srdce světa. Pán Bůh nás má rád, dal nám svého Syna, neopustil nás nevěrné. Posílá zachránce.

Radujme se! Už nejsme zajatci tohoto světa a jeho měřítek, už se nemusíme plácet v životním bezživotí. Je tu vykupitel - malé dítě v jeslích které nám, až vyroste, ukáže, co že je to žít ve svobodě Božího dítěte.

„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi, Bůh v nich má zalíbení.“

Bůh v nás má zalíbení. Nezasloužíme si to. Je to dar. A je na nás, jak svým bližním tuto úžasnou událost sdělíme: slovem, písní anebo betlémem, jako náš děda na Mezivodí.

Narodil se Kristus Pán, veselme se!

Hana Jalušková

církevním rokem se 4. evangelistou

V tomto kalendářním roce jsme otiskovali kázání, která nám ochotně poskytl evangelická farářka sestra Dagmar Ondříčková z Berouna. Společně jsme doputovali až do času adventu a vánoc - tam církevní rok začíná, ale my s tímto seriálkem zde končíme. Všechny biblické texty, z nichž sestra Ondříčková brala za základ své zvěsti, vycházejí ze 4. evangelia, od apoštola Jana.

Bůh ubytovaný mezi námi

Slovo se stalo tělem a ubytovalo se mezi námi; patřili jsme na Jeho slávu, slávu, jakou má jenom jediný Syn od Otce, plný milosti a pravdy. Z Jeho plnosti jsme my všichni přijali, a to milost za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda nastala skrze Ježíše Krista. Boha nikdo nikdy neviděl, jediný Syn, který jest v náruči Otcově, ten o Něm vypověděl. (Jan 1,14.16-18, překlad Fr. Žilky)

Bratři a sestry, tento text slouží jako obvyklé vánoční evangelium mnoha církvím, zvláště východním, což jim umožňuje pokročit dál a zobecnit, co se stalo o prvních vánocích a dále po nich. Evangelista Jan předpokládá, že příběh dávno známe, a ihned nás upozorní na to, co je za dějem vánoc, na jejich duchovní, ano, i mystický rozměr. Události již nepopisuje, ale hodnotí. A přestože na svou hodnotící výpověď o smyslu vánoc užije pouhé 4 verše, vejde se mu do nich vše potřebné. Předně říká, že Ten, jenž nyní přichází do světa, není jako ostatní. Je to Slovo, Logos, sám základ a cíl světa, sám Bůh. A tudíž je tento vstup do světa pro všechno stvoření životně důležitý. Přehlédnout jej, chovat se jako by ho nebylo, znamená pokračovat v cestě zániku. A jelikož nedávno minulé století dalo hříšnému člověku do rukou obrovské možnosti, vůbec neladící s jeho duchovní a mravní zakrnělostí, tak lidstvo sklízelo a sklízí obzvláště hrozné plody této cesty: světové války, vyhlazování celých národů, atomové katastrofy, arzenály, schopné zničit planetu až 16x, neúnosná a nebezpečná propast mezi chudými a bohatými částmi světa, masy opilé samospasitelnými ideologiemi či sektářskými podvodníky, terorismus jako zoufalý ventil lidí okrádaných o chléb, budoucnost či o vlastní identitu, nebo zase mamon, požívačnost, drancování přírodních zdrojů, zničené prostředí, nebývalé přírodní pohromy - jen co pustíte zprávy, už ze všech koutů světa slyšíte, jaké plody dnes nese cesta zániku. Přehlédnout vstup Slova do světa dnes znamená, že se cíl cesty zániku ocitne na dosah a můžeme se dožít konce civilizace i konce všeho živého na zemi. Naopak přivítat tohoto Přicházejícího vždy znamenalo a dosud znamená život a také tak neskonale bohaté obdarování, že na ně sotva stačí i slova nejtěžšího kalibru - milost, pravda, plnost.

Avšak toto božské Slovo s velkým S, ten prazáklad všeho tu je a sestupuje, ať se k tomu postavíme jakkoli. Navíc svůj sestup nezařizuje tak, aby se neušpinil naší hmotností, přízemností, tělesností. Evangelista přece říká, že Slovo se stalo tělem, doslova

masem. Ten všeobsáhlý, nepostižitelný, vyvýšený, všemocný, ten Věčný Duch se stal omezeným, tělesným, zemitým, hladovým a žíznivým, navitelným a smrtelným. Aby nám byl blízko, stal se ve všem stejným jako my, ve všem kromě hříchu. Nedal si v ničem pardon, v ničem si náš lidský úděl nevylepšil; přijal jej celý, včetně dětského čůrání a kakání do plének, včetně potíží růstu, včetně podřízenosti Božímu i lidskému řádu, včetně dobývání chleba v potu tváře, včetně bezdomovství, nemocí, pronásledování, hanobení, nepochopení, ano, i včetně smrti. A udělal to proto, aby Slovo Boží bylo blízko každého z nás, aby si na ně každý mohl sáhnout. Tenkrát před 2. 000 lety jako na člověka z masa a kostí a dnes třeba u tohoto stolu. Udělal to proto, abychom vše dobré a vzácné měli před sebou provedené na zcela určitém životě jako na listu, který mohou všichni číst. Slovo se stalo tělem, aby nikdo nemohl říkat, že Bohu se to mluví, když není jako my. Stal se tedy člověkem a na našem místě vyplnil všechna svá slova do poslední tečky, aby bylo vidět, že nejsou nesplnitelnou chimérou, nevhodnou pro lidský život, a aby také pro nás napříště poslušnost Božích přikázání nebyla nemožností, nýbrž přirozeností.

A ještě z jednoho důvodu se stal Stvořitel stvořením: aby jednou provždy vzal vítr z plachet těm, kdo pohrdali vším hmotným, považovali tělo za vězení ducha a sváděli na ně všechno zlo, namísto aby se podívali, jaký duchovní kanál trpí ve svém nitru. Stvořitel dal lidskému tělu vtělením úžasnou důstojnost, když ukázal, že je dost dobré na to, aby nosilo Jeho božství i pravé lidství. Lidské tělo není vězení, ale chrám. To o něm stvrzuje Bůh, když Jeho Syn přijímá tělo. Ale nejen to jedno jediné tělo, narozené z Marie Panny, je chrám. Apoštol Pavel to říká o každém. I těla všech dnešních lidí jsou určena k tomu, aby se stala chrámem Ducha sv. , tak jako jím bylo tělo Ježíše z Nazaréta. Ježíšovo tělo bylo Boží svatyní dokonale, my svá těla propůjčujeme Bohu za chrám nedokonale, ale On přesto trvá na tom, že si je pro toto poslání vyhlédl. A když tohle vezmeme vážně, změni to náš vztah k tělu: S vězením se zachází nenávistně, ale chrám se zdobí, kráší, udržuje, zachází se s ním čistě, odpovědně, svatě. A co platí o těle, platí i o celém člověku. Když Bůh se stal v Kristu člověkem a prostým tesařem, není možno pohrdat žádnou lidskou bytostí. Když se stal dítětem, není možné děti zabíjet, týrat, prznit a odstrkovat.

Slovo se stalo tělem a ubytovalo se mezi námi. Kvůli slůvku „ubytovalo“ vždy cituji i káži podle překladu profesora Žilky, neboť je v tomto místě opravdu nejvýstižnější. Když se řekne „přebývalo“, tak je to minulost. Ano, někdy, kdysi tu bylo, ale co teď? Když se však řekne „ubytovalo se“, tak přišlo a nyní tu jest. A pokud zrovna nejsme v hotelu, tak ubytovat se znamená přijít na trvalo. Ne přijít a odejít jako přechodný návštěvník, ale přijít a spojit s oním místem svůj osud na blíže neurčitou dobu. A Pán Bůh svým vtělením opravdu přišel mezi nás natrvalo bydlet, natrvalo rozložit svůj stan. To se netýká pouze 33 let Ježíšovy pozemské pouti. Jako na mnohých jiných místech Písma, i zde se říká, že Bůh se vtělil, aby nás už nikdy neopustil, že si svým vtělením mezi námi rozbil věčný stánek. Ten stánek, o němž mluví 26. kap. Leviticu (Já jsem Hospodin, váš Bůh. Zemi daruji pokoj a nikdo vás nebude děsit, když budete spát. Učiním také přítrž řádění

zlé zvíře v zemi a vaší zemí nebude procházet meč. Obrátím se k vám a způsobím, že se rozplodíte a rozmnožíte. Svou smlouvu s vámi upevním. Zřídím si mezi vámi příbytek a nezprotivíte se mi. Budu procházet mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem) a ještě krásněji v posledních kapitolách knihy Zjevení. Navíc Bůh mezi nás nepřišel bydlet jako panelákový soused, který se zavře do svých čtyř stěn a všechno kolem je mu lhostejné. Ani se mezi námi neusadil jako milionář na vsi, v soukromém ráji obehnaném neprostupnou zdí. Ani jako tzv. náplava v mém rodném Karlíně, co tyje z výhod, dokud to jde, ale ve zlých dnech uteče. Sloveso v řeckém textu znamenalo původně rozložení stanu. Bůh má mezi námi přístupný příbytek, jehož stěny nejsou hradbou. A rozložil jej mezi námi proto, aby se sdílel, aby se nám rozdával, aby nám sloužil, aby za nás bojoval proti hříchu a smrti. Ano, odvážil se být mezi námi bezmocným uzlíčkem i prosícím poutníkem, jenž velmi potřebuje nás; ale nepřišel nás vymáčet jako citrón. Kdykoli obdrží naši službu, otevře nám studnici svého bohatství. Navíc není ubytován jen mezi námi, jak to vidíme na obci s kostelem: uprostřed dům Boží a kolem domy lidí. Můžeme totiž také přeložit: Slovo se stalo tělem a ubytovalo se v nás. To značí, že Bůh v Kristu také vstoupil do nitra každého z nás, aby se tam stal Pánem, Hospodinem, hospodářem. On se zde ubytoval, aby pronikl všechno a byl nakonec všechno ve všech. Abychom už nežili my, ale byl v nás živ Kristus. Aby inkarnace pokračovala.

Patřili jsme na Jeho slávu, slávu, jakou má jenom jediný Syn od Otce, plný milosti a pravdy. „Jaká to byla k vidění sláva? Vždyť pro tohoto nebylo hned od narození na světě místo, ano, Jeho život mohl být zničen ještě před narozením, neboť vyvolával nemilé pochybnosti. Pastýři měli svého právě narozeného Spasitele poznat podle nedůstojného spočinutí mezi dobyt看. Mudrci, ano, ti snad viděli na nebi něco slavného, ale nakonec byli tou podivnou hvězdou dovedeni k chudé rodině na venkově. Dále se pak lidským očím naskýtal pohled na běžence, tesaře, chudého poutníka, učitele žijícího z milodarů, a nakonec na posmívaného a křížovaného odsouzence. Tak jaká sláva? Vždyť na Ném nebylo nic, proč bychom ho žádostivi byli. A přece je slavný. Přece právě tento vyvrženec rozdává pokoj všem, kdo Jej přijmou. Přece právě On snímá břemena, vyhlašuje odpuštění, smiřuje včerejší nepřátele, buduje společenství lásky, činí nové všechno, dává důstojnost Božích dětí. Jeho slávu spatří vždy ten, kdo se odváží Mu navzdory všem lidským zdáním důvěřovat a přijme ukřížovaného Spasitele. Jeho slávu spatří i dnes vždy ti, kdo se dívají na Jeho slova i skutky očima víry. Stačí zalistovat v Janově sepsání evangelia dále, abychom viděli, komu Pán Ježíš zjevuje svou slávu: posledním posluhům na svatbě v Káně, kteří se odváží poslechnout zdánlivě nesmyslný rozkaz z Jeho úst. Nebo Samařance s pochybnou minulostí, která Jeho, Žida, předem nepošle ke všem čertům, když se na ni obrátí. Nebo královskému úředníkovi, který dokáže věřit Ježíši ničím nezajištěné tvrzení, že jeho umírající syn žije. Nebo posluchačům, kteří se za Ním vypravili na pusté místo. Nebo slepému, který se šel poslušně umýt, kam ho Ježíš poslal. Nebo sestrám zesnulého Lazara, jež Ho sice vítaly výčitkou, ale také od Něho něco očekávaly. A vždy také těm, kdo se sice chovají hloupě, ale mají v srdci lásku

k Němu. Těm všem zjevuje svou slávu - slávu Smírce, Vysvoboditele, Světla světa, Vítěze nad smrtí, Pramene života, slávu Pravdy, v níž není žádné lži, slávu Cesty, která není slepou uličkou, slávu jména Hospodin, které bylo od počátku a je nyní i navždy. Je to sláva plná milosti a pravdy, stejně jako její nositel. Neoslňuje a neděsí, ale rozradostňuje, jelikož je to sláva milujícího a milovaného. Není vykoupená chudobou druhých, ale naopak druhé obohacuje. Nebuduje propast mezi Ním a námi, ale naopak dává stále novou pečeť na pouto věrnosti, kterým se Bůh s námi svázal. Nepřejde kolem nás v pompézním průvodu, aby náš život ponechala dále prázdný, ale vstupuje do nás, naplňuje nás, vymetá staré a nečisté a tvoří všechno nové, naplňuje život každého dne vzácným obsahem a smyslem.

Z Jeho plnosti jsme my všichni přijali, a to milost za milostí. Celý svět vlastně žije tím, že čerpá z Kristovy plnosti. A církev je místo, kde si to všechno plně uvědomujeme, kde s radostí vyznáváme, že náš život spočívá od A až do Z na přijímání Božích darů v Kristu, které jsou nové každého dne a týkají se ducha i těla. Církev je také místo, kde se ví, že není neobdarovaných; že každý má připraven svůj dar, a neprojevuje se to jen proto, že někteří po nich ještě ve víře nesáhli a jiní s nimi neumí zacházet. Církev je také místo, kde se zpívá: „Což bych jen mohl chtít, by v Něm mým nebylo? V Něm blaha rajske kvítí již zde mi rozvilo.“ (EZ 258) Církev ví, že nemusí hledat jinde žádné vylepšení toho, co přináší Ježíš Kristus, neboť v Něm přebývá všechna plnost božství. A konečně církev ví, že Jeho dary jsou nezasloužené, jsou stále novou milostí. To vyplývá z možnosti překladu, již zvolil prof. Žilka a ČEP. Ale králiči tu přeložili: Z plnosti Jeho my všickni vzali jsme, a to milost za milost. Rozhodli se tak, aby z textu nezmizelo upozornění, že všechna nezasloužená obdarování z Kristovy plnosti přijímáme, abychom je opět Bohu vrátili. Milost Boží přijímáme, abychom ji Bohu vrátili milostivým jednáním s bližními. A veškerou plnost života přijímáme, abychom se stali jejími prostředníky vůči druhým lidem. Tak se odpovídá na Boží obdarování v Kristu. Dále evangelista srovnává obdarování v Kristu s tím, co Bůh dával dřív. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda nastala skrze Ježíše Krista. Skrze Mojžíše daroval svému lidu vzácný dar: Zákon, Smlouvu. Kdo si toho necení, je vedle. Zákon je pevný vnější mantinel, který má chránit Bohem vydobytou svobodu, deklarace, jež říká Božimu lidu, co už nemá zapotřebí právě díky tomu, že patří Bohu, který je věrný. Zákon též odstraňuje zlé zprostřed Božího lidu trestem a snaží se napravit škody a křivdy tím, že viník poskytne zadostiučinění. V Ježíši Kristu však Bůh dává ještě něco vzácnějšího: generální pardon, smazání všech vin na Boží účet, ne na účet viníků. Dává nový začátek, ospravedlnění pouhou vírou, povolání k životu věčnému, jež nemá důvod v našich kvalitách, věrnou lásku vůči těm, kdo prokázali, že nejsou hodni milování, a také Ducha svatého, který píše Zákon na srdce, také vztah důvěry a věrnosti vůči Bohu, v němž se odhalují veškerá tajemství Boží, také napřímení cesty k Bohu i k bližnímu, také pravdivý pohled na všechno kolem. Tak si snažím rozříkat větu, že skrze Ježíše Krista nastala milost a pravda. Milost a pravda, to jsou dva pilíře, na nichž stojí svět od prvních vánoc a velikonoce. Že s tím vším můžeme

počítat, to ovšem nevíme proto, že bychom se po nějakém důmyslném žebříčku dostali až do nebes a nazřeli veškerá Boží tajemství. Boha nikdy nikdo neviděl, jediný Syn, jenž jest v náručí Otcově, ten o něm vypověděl. Jednorozený Syn Boží sestoupil mezi nás a ukázal nám toto vše; On, který je u Boha doma a je s Ním jedno, nám o něm vypověděl jako o milujícím Otci. On jediný otevřel před námi knihu Božích tajemství a dovolil nám v ní číst všechno, co potřebujeme ke spáse. Amen

Dagmar Ondříčková

životní prostředí a my

Všední pramen křesťanství

Pro většinu z nás je dnes už samozřejmé, že se snažíme brát ohled na své životní prostředí. Uvědomujeme si, že příroda nám nebyla dána k tomu, abychom ji spotřebovali, i že ke zdravé duchovní cestě patří též zdraví světa kolem nás. Třídíme odpad, který po nás zůstává, kupujeme si potraviny z ekologické výroby, v rámci možností si přednostně vybíráme šetrné zdroje energie, při volbě dopravního prostředku za nás nerozhoduje jen míra pohodlnosti a čas.

Konkrétní podoba našeho jednání, jímž chceme prospívat nebo alespoň co nejméně škodit životnímu prostředí, je odvozena z toho, co jsme o tomto tématu slyšeli a četli. Něco jsme se možná dozvěděli ze sdělovacích prostředků, něco jsme vybádali z chytrých rukovětí, něco víme od známých, něco zase z článků podobných tomuto. Na základě přijatých informací jsme si udělali představu, co je či není správné, a podle této představy se snažíme žít.

Žádný poznatek, který takto promítáme do svého života, není ovšem úplný a za všech okolností spolehlivý. Nemusi se přitom vůbec jednat o chybu autora nebo nechápavost čtenáře. Každá informace, kterou přijímáme, má omezený rozsah, a popisuje proto skutečnost zjednodušeně; každé zjištění má určitý myšlenkový kontext, který se nedá jen tak přenést na všechny situace, do nichž se v životě dostáváme. Jednoduché a jednoznačné odpovědi vždy někde selhávají.

* * *

Snadno si asi vybavíme aspoň jednu se životním prostředím související otázku, k níž máme jasný, nekompromisní, často jednoslovně vyjádřitelný postoj. Získali jsme si například základní orientaci v dopravní problematice, pochopili jsme, jak škodlivý je současný rozmach automobilismu, a stali jsme se proto přesvědčenými odpůrci tohoto druhu dopravy. Vidíme všechna negativa, ale snadno přehlédneme, že v určitých případech může být přeprava automobilem pro přírodu méně škodlivá než třeba vlakem, ba že někdy může být dokonce jedinou možností, na níž závisí živobytí nebo i život konkrétního člověka. Máme úsudek, který v zásadě odpovídá pravdě, ale v jednotlivém případě je nesprávný a - nakolik zasahuje do života lidí - nespravedlivý.

Jakožto křesťané se samozřejmě nechceme dopouštět nespravedlnosti. Spravedlnost známe jako jeden z biblických ideálů, chválu spravedlivých čteme v žalmech, v příslovích i v proroctvích. Přesnou definici spravedlnosti ani jednoznačný návod na spravedlivý život ovšem v Písmu nenajdeme. Setkáme se s poukazy na spravedlnost v různých situacích či s popisy jednotlivých spravedlivých činů, z nichž si můžeme vzít poučení, avšak samo rozpoznání spravedlnosti a její praktické uskutečnění přenechává Bible našemu vlastnímu rozumu a snažení. Dozvídáme se, že spravedlnost není člověku vrozená, že se nedá koupit, že se nedá získat okamžitě, nýbrž že je nutné ji hledat, vytrvale se po ní ptát, znovu a znovu o ni usilovat. Písmo tak potvrzuje naši předchozí úvahu. Nespravedlnost se rodí z jednoduchých řešení, z černobílých schémat. Spravedlnost naopak vyžaduje opatrný a rozvážný úsudek, schopnost zvažovat různá hlediska a rozhodovat se vždy podle neopakovatelné situace.

Samotná snaha rozhodovat se vždy případ od případu, rozvážně a opatrně, nám ovšem ještě nezaručí, že naše rozhodnutí bude správné. Můžeme se přece mylit, můžeme přehlédnout některé ze souvislostí, můžeme opomenout podstatné důsledky svého jednání. Chceme kupříkladu co nejlépe třídit odpad, který vyprodukujeme, avšak v nevědomosti házíme žárovky do nádoby na sklo a způsobíme nakonec větší škodu než užitek. Nebo víme, že v naší obci se sběrový papír odváží do spalovny spolu se směsným odpadem, a proto papír netřídíme; nevědomky tím však posilujeme současný stav, založený právě na nezájmu lidí o oddělené zpracování odpadů. Neznalost souvislostí a tím i důsledků našeho jednání vede k tomu, že mnohdy vlastně škodíme tam, kde bychom chtěli činit dobro.

Nechceme-li mimoděk ubližovat, musíme bedlivě sledovat, jak působí ve světě naše rozhodnutí a skutky, jaké řetězce následků rozpoutávají, na čem všem se podílejí, a musíme se snažit podle tohoto poznání proměnit svůj přístup ke světu, své zacházení s ním. I pro toto usilování najdeme odpovídající pojem v Písmu --- pokání. S tímto slovem se dnes často spojují představy zrozené až v pozdější tradici; původní řecký význam však ještě nevoněl popelem a žíněmi, nýbrž poukazoval na proměnu smýšlení, na úsilí rozpoznat chybu a nečinit ji více, na stálou bdělost vůči vlastnímu konání a stálou snahu o sebezdokonalování.

Ani nejpečlivější sebereflexe a sebevýchova nám ovšem nepomůže v oblastech, do nichž naše vědomí nesahá. Věci vzdálené k nám doléhají jen v podobě abstraktních zpráv, které nás nebolí a ve kterých si často vůbec nevšimneme toho nejpodstatnějšího. Žijeme-li třeba v Praze, pak se nás zprvu nedotýká kupříkladu osud severočeských vesnic ohrožených těžbou uhlí, nemluvě o problematice lovu velryb, z nichž jsme na vlastní oči viděli nanejvýš kostru v Národním muzeu. I když se nám podaří vzít vzdálené dění na vědomí a pochopit jeho vazbu k našemu vlastnímu životu, neznamená to ještě, že také dokážeme pocítit jeho naléhavost a převzít za ně spoluzodpovědnost.

Biblickým ideálem, který souvisí s touto otázkou, je soucítění. V dokonalé podobě je ztělesnil Kristus, když přijal za své všechnu radost i trápení, které prožívají i ti nejmenší z jeho bratří po celém světě. Tento univerzální soucit se nám může zdát nedosažitelným cílem, ale uznáme-li jej za ideál, k němuž se chceme blížit, začne se proměňovat naše prožívání věcí, které nám dosud byly vzdáleny. Každý pohled na některou z těchto vzdálených věcí, provázený vědomím, že i k ní míříme, každý pokus pocítit ve svém srdci onu dalekou situaci jako blízkou nám pomáhá uvědomit si, že i tam jsme voláni k účasti, že i tato vzdálená bolest nás bolí.

* * *

Lidé se někdy ptají, zda z křesťanství plyne správný vztah k přírodě. Odpověď není jednoznačná, a tato úvaha k ní také nepřispěje. Vytanula nám však jiná souvislost - vyšli jsme ze snahy o správné jednání vůči stvoření, vůči přirozenému světu kolem nás, a dospěli jsme ke třem biblickým ctnostem, ke třem ideálům, o něž bychom měli usilovat, aby naše postoje a skutky byly správné. Ať už nějaký vztah k přírodě z křesťanství plyne nebo neplyne, můžeme si být jisti zákonitostí opačnou - zdokonalujeme-li svůj vztah k přírodě, prohlubujeme tím své křesťanství.

Pokud již usilujeme o to, abychom se svým životním prostředím jednali co nejsprávněji, pak se můžeme cítit ujištěni v tom, že jdeme správnou cestou. Pokud nás podobné snažení zatím neoslovovalo, možná nás osloví souvislost, které jsme si právě všimli. Za pokus to stojí.

Milan M. Horák

dějiny

Zachariáš Ariston

V letošním roce uplynulo již čtyři sta let od chvíle, kdy zemřel v Ivančicích bratrský senior Zachariáš Ariston. Jeho postava je poněkud zastíněna známějšími současníky a ani během existence našeho časopisu a jeho předchůdce mu nikdo nevěnoval zvláštní pozornost. Pojdme nyní splatit tento malý dluh a podívejme se na osudy muže, který zažil Jednotu ve vrcholné době jejího rozkvětu - alespoň stran jejího významu pro národní kulturu - ale i období, směřující neodvratně k jejímu pádu.

Pocházel snad z Mladé Boleslavi a podle svědectví Nekrologia se koncem února 1572 stal rozhodnutím slavkovského synodu učedníkem Jan Kálefa na boleslavském Karmeli. V roce 1578 byl v Přerově ordinován na jáhna a v září 1587 přijal v moravském Lipníku kněžský úřad. V Lipníku byl také v roce 1592 povolán do úzké rady. [1] Z této doby máme také první doklady o Aristonových působitích. Byl správcem sboru v Napaředlich a lipnický synod jej pověřil správou nedalekého kostelíka v Kvasicích, obnove-

ného místní vrchností a správou sboru v Březolupech. [2] Na dalším bratrském sněmu v Přerově, v červenci 1594, byl Ariston přeložen do Valašského Meziříčí a nedlouho poté, na sněmu na boleslavském Karmeli, v červnu 1598, do Přerova. Bylo to v době, kdy po smrti Fridricha ze Žerotína v roce 1598 přešel Přerov do rukou známého bratrského ochránce Karla st. ze Žerotína. Nová vrchnost se zasadila o povznesení zdejší bratrské školy, pro kterou v roce 1599 vyžádala od kdysi ivančického, nyní basilejského profesora Amada Polana z Polansdorfu řád školy ve švýcarském Sankt Gallen. Velkou péči věnoval Žerotín výběru učitelů a nikoli náhodou, jak ještě dále uvidíme, usiloval o angažmá Zachariáše Aristona, kterému byla z titulu správce přerovského sboru zdejší bratrská škola svěřena. Bratrství starší ovšem jeho plány poněkud narušili, neboť již v červenci 1599 byl Ariston při doplňování úzké rady v Mladé Boleslavi ordinován na biskupa a určen do Ivančic. Tamní biskup Jakub Narcis Vrchopolský odešel roku 1600 na své poslední působiště do Brandýsa nad Orlicí. Aristonovým nástupcem v Přerově se pak stal blízký důvěrník Karla st. ze Žerotína Jan Lanecký. [3]

Ivančice, bratrské moravské centrum, bylo posledním a patrně nejvýznamnějším Aristonovým působištěm. Stal se zde správcem sboru a proslulé školy a odtud vykonával i dozor nad jemu svěřenými kněžími z celé jižní Moravy. Dobové prameny si všímají zvláště jeho úspěchů na poli pedagogickém. Vždyť podle svědectví Nekrologia byl „člověk učený, jeden z těch kteříž se mnohem více v domácích školách naučili, nežli někteří v slavných akademích, osvícený, výmluvný, pracovitý. „[4] Ivančická škola pod jeho vedením vzkvétala a řady jejích studentů se utěšeně rozrůstaly.

Přehled díla bratrského seniora, spadající převážně do období jeho ivančického pobytu, nečítá příliš mnoho položek. Ariston nepatřil k plodným spisovatelům, jež po sobě zanechali množstvím spisů výrazný otisk v dějinách literatury. Jeden jeho počín je ale nepřehlédnutelný, i když samotný podíl této práce je zahalen zdánlivou anonymitou. Zachariáš Ariston byl pověřen revizí novozákonního překladu a vytvořením poznámkového aparátu k poslednímu, šestému dílu Bible kralické. Vyšel na světlo světa z tajné bratrské tiskárny v roce 1601 a monogram Z A se symbolem planety Merkur, Aristonův signet, na foliu 265b, odkazuje na muže, kterého „Jednota dobře a svatě v mnohé práci dobré užívala, a obzvláště v vysvětlení Písem svatých Nového zákona. „[5]

O rok později byl Ariston společně s Jakubem Narcisem Vrchopolským, Bartolomějem Němčanským a Janem Laneckým pověřen novou redakcí bratrského kancionálu Písníčky duchovní. Jeho signet s monogramem Z A K se objevuje ve čtvrceném štítě závěrečné ilustrace společně se symboly jeho spolupracovníků. [6]

Zachariáše Aristona lze i jistým způsobem zařadit mezi bratrské historiky. Jeho poznámky v zápisech již několikrát zmíněného Nekrologia, chronologicky vedeného seznamu zesnulých bratrských kněží s jejich charakteristikou, vyplňují období let 1586-1605. Navázal na redakční práci Vavřince Orlíka a Jana Blahoslava. Po jeho smrti v zápisech pokračoval již jen krátký čas jiný senior, Bartoloměj Němčanský. [7]

Ivančický senior se nejspíše podílel i na vzniku tzv. Rejster sboru ivančického, do nedávné doby svým významem unikátního pramene, zaznamenávajícího členy sboru v

Ivančicích, rozdělené do několika skupin, ale i praktické pokyny pro kazatele a jejich pomocníky při správě sboru. [8]

Z pera Zachariáše Aristona se nám do dnešních dnů dochovalo pouze jedno kázání. Proslovil jej na sněmu bratrských kněží z Čech a Moravy ve Strážnici v dubnu 1600 a za základ použil text z 1 K 9,1nn, ve kterém Pavel brání své apoštolství. Jako již mnoho jeho předchůdců, hájí kazatel proti neustávajícím útokům luteránů i katolíků původ bratrského kněžství, počínaje samotným Michalem Žamberským a Matějem Kunvaldským a apoštolskou sukcesi, která je v Jednotě zachována. Ariston líčí i samotnou volbu ve Lhotce u Rychnova v roce 1467. [9]

Ke zhodnocení Aristonovy osobnosti a jeho významu pro Jednotu je zapotřebí zmínit se i o jeho teologických postojích. Patřil k té části bratrských kněží, kteří dávali své kalvinistické orientaci již zcela svobodný průchod. Na synodě žeravické v roce 1604 předložil k širší diskusi spis, jímž se obrátil proti pokusu Šimona Bohumila Turnovského, seniora Jednoty v Polsku, obhájit starobratrské stanovisko k učení o Večeři Páně. Zatímco v nedávných letech byly síly obou stran ještě vyrovnané, nyní dosáhl schválení většinou přítomných a závislost Jednoty na učení reformovaných byla nadále více zřejmější. [10]

Poslední léta Aristonova života jsou poznamenána odchodem několika jeho blízkých a následky překotných politických a společenských událostí. Dne 5. prosince 1604 zemřel jeho strýc a o dvacet dní později dokonce Aristonův stejnojmenný syn. Pisatel Nekrologia jej označil pochvalnými slovy „ingeniosus puer“ - nadaný chlapec. O necelý rok později, 5. října, zemřela Aristonovi i dcerka Kačenka. Ve stejné době byl ivančický senior svědkem pustošivých vpádů neorganizovaných oddílů sedmihradského magnáta Štěpána Bočkaje, Turků a Tatarů na východní Moravu, doprovázených bezpříkladným vražděním, odvlékáním domácího obyvatelstva a drancováním. [11] Tyto pohromy, nemající v paměti místních obyvatel obdoby, vážně postihly i některé bratrské sbory, svěřené Aristonově péči. K dovršení všeho vypukl v roce 1606 v kraji mor, který si vybral řadu obětí i v samotných Ivančicích. Bratrská škola, chlouba Jednoty, byla načas rozptýlena a mnoho jejích studentů zákeřné nemoci podleгло. Avšak to se již blížila i doba odchodu bratrského seniora. Zachariáš Ariston, „starší a jeden vozataj lidu Božího v Jednotě . . . po těžkých trápeních svých a bídách, z souchotin umřel šťastně a v Pánu dokonal, k cíli svému blahoslaveně doběhl“ ve středu 8. února 1606. [12]

Poznámky:

[1] FIEDLER, Joseph (ed.): Todtenbuch der Geistlichkeit der Böhmischen Brüder, in: *Fontes rerum austriacarum. Österreichische Geschichts-Quellen*, Abt. 1. Scriptores, Band V., Teil II., Wien 1863, s. 301 (dále pouze: Nekrologium). Z Mladé Boleslavi pocházel podle zpráv Nekrologia také jáhen Lukáš Ariston († 1584 v Bílovicích na Moravě), snad Zachariášův příbuzný. TAMTÉŽ, s. 277. Mladou Boleslav jako místo Aristonova původu uvádí HREJSA, Ferdinand: *Sborové Jednoty bratrské*, Praha 1935, s. 22.

[2] HREJSA, c. d. , s. 74, 111, 119-120. Zprávu o kvasickém kostelíku a Březolupech zaznamenávají synodní Dekrety. GINDELY, Anton (ed.): Dekrety Jednoty bratrské, Praha 1865, s. 251-252 (dále pouze: Dekrety).

[3] HREJSA, c. d. , s. 96, 117, 132. Rozhodnutí bratrského sněmu v Přerově v roce 1594 zaznamenávají Dekrety, s. 265. Zprávu o boleslavském doplnění úzké rady uvádí Jan Jafet ve spise Meč Goliášův, srv. JIREČEK, Josef (ed.): B. Jana Jafeta krátká zpráva o biskupích a starších Jednoty bratrské, in: ČČM 35 (1861), s. 155. Aristonovo přeložení do Přerova zaznamenávají Dekrety, s. 274. Kateřina a Pavel Křivohlaví jmenují Zachariáše Aristona správcem sboru ve Valašském Krásnu, neuvádějí však v této souvislosti dobu jeho působení, ale ani pramen, ze kterého čerpali. Srv. KŘIVOHLAVÍ, Kateřina a Pavel: Dřevěný toleranční kostel ve Velké Lhotě, Velká Lhota 2003, s. 42.

[4] Nekrologium, s. 300. Nadmíru přejné a konfrontačně laděné zprávy Nekrologia si povšimla již M. Daňková-Bohatcová, která z jejího znění odmítla vyvozovat určitější závěry. Srv. DAŇKOVÁ, Mirjam: Bratrské tisky ivančické a kralické, Sborník Národního musea, řada A 5 (1951), č. 1, s. 42.

[5] Nekrologium, s. 300.

[6] Vyobrazení celé ilustrace otiskla BOHATCOVÁ, Mirjam: Symbol stromu poznání a stromu života v bratrských tiscích, in: ZKT 12 (1985), s. 15, obr. 13.

[7] KROFTA, Kamil: O bratrském dějepisectví, Praha 1946, s. 113, 140. Autorství záznamů druhé části Nekrologia, Aristonovo, určil HREJSA, Ferdinand: Kdo sepsal II. část bratrské „Knihy úmrtí?“, in: ČČH 17 (1911), s. 436-443.

[8] První část Rejster sepsal podle Molnára s největší pravděpodobností Jan Eneáš, další části jsou asi výsledkem postupné práce Jakuba Narcisa, Zachariáše Aristona a Jana Crucigera. MOLNÁR, Amedeo: Českobratrská výchova před Komenským, Praha 1956, s. 227.

[9] JESCHKE, Josef B. : Kázání Bratra Zachariáše Aristona, in: KJ 52 (1967), č. 30, s. 2.

[10] KROFTA, c. d. , s. 140.

[11] JANÁČEK, Josef: Rudolf II. a jeho doba, Praha 1987, s. 382-384.

[12] Nekrologium, s. 300-301. V témže roce, 15. října, zemřel i další Aristonův syn Jan, z jeho třetí manželky Doroty Střílkové. Tamtéž, s. 301. Vdova po Aristonovi se provdala za jiného bratrského seniora, Bartoloměje Němčanského. Nástupcem Aristonovým v Ivančicích se stal Jan Cruciger. HREJSA, c. d. , s. 97.

Jiří Just

Krátce o autorovi letošní přílohy našeho časopisu.

Bratr C. Daniel Crews absolvoval studia na Moravian Theological Seminary (M. Div.), získal PhD. v oboru britská literatura na univerzitě Greensboro, Severní Karolína a PhD. historické teologie na univerzitě v Manchesteru, Anglie. Postgraduálně studoval na Komenského fakultě v Praze (u prof. Amedea Molnára).

Jako ordinovaný kazatel sloužil ve sborech Jednoty bratrské v Severní Karolíně, Anglii a na Panenských ostrovech. Od roku 1991 je archivářem Jednoty bratrské v Americe, Jižní provincie, ve Winston - Salem.

(red)

Moravan v Bílém domě?

Má nynější obyvatel Bílého domu ve Washingtonu bratrské předky? To je tématem knihy s titulem „Soucitní revolucionáři. Bratrští předkové G. W. Bushe“, která vyšla v roce 2004.

Podle této knihy má být nynější prezident Spojených států, George W. Bush, potomkem bratrské rodiny Demuth. Různí členové rodiny Demuth se vystěhovali kolem roku 1730 z moravského Karlova (Karlsdorfu) do Ochranova. George Bush je potomkem Gottlieba Demutha (1715 - 1776), který přišel 1. června 1730 z Karlova do Ochranova. G. Demuth patřil k zakladatelům bratrské kolonie v Savannah, Georgia (1775). Když se tato skupina rozešla, stěhoval se G. Demuth dále do Pennsylvánie, kde se podílel na zakládání Bethlehemu.

Potomkem G. Demutha je Barbara Pierceová (nar. 1925), která se roku 1945 provdala za pozdějšího amerického prezidenta George H. Bushe. Jejich syn George W. Bush, nynější prezident, může tedy nazývat Gottlieba Demutha svým šestinásobným pradědečkem.

Dříve než se přespříliš rozrušíme (ať už radostí nebo zlostí), měli bychom uvážit, že se počet předků s každou generací zdvojnásobuje, takže ta osmá generace předků se skládá z 256 předchůdců. Dva z nich, Gottlieb a jeho žena Eva Barbara, rozená Gutslerová, patřili k Jednotě bratrské. Těch ostatních 254 náleželo k jiným náboženským skupinám.

*Paul Peucker, archivář JB Bethlehem, Pennsylvánie
přel. M. Ulrichová*

náš seniorát

Železný Brod

Měli jsme hosty

O létě, době prázdnin a dovolených, se mluví jako o „okurkové sezóně“. Pro nás ten čas nebyl „okurkový“, rádi jsme přivítali několik návštěv.

Bethlehem, USA

Na úterý 4. července 2006 se ohlásili zpěváci z bratrského sboru v Bethlehemu, že by na své cestě po Evropě chtěli zavítat i k nám a u nás si zazpívat v modlitebně a také projít Kalichem. Proč tomuto přání nevyhovět?

Na místě našich shromáždění při Husově dnu jsme hostům pověděli o našich setkáváních na tomto místě. Prošli jsme celé skalní bludiště až do „modlitebny“. Tam jim J. Polma s tlumočením T. Jenčka pověděl o tradici, která se k tomu místu váže z doby protireformace. Jedna z amerických sester se krátce zamyslela nad tím, kolik lidí tudy už prošlo, jakou úctu měli k tomuto místu, jak věrní evangeliu byli ti dávní účastníci tajných shromáždění uprostřed skal. J. Polma měl modlitbu a nemohlo být jinak, než že tu zazněly i písně - vždyť to byla návštěva bratrských zpěváků! (Náhodní turisté zvědavě koukali i poslouchali...)

Dovezli jsme hosty do Koberov, kde už čekal Václav Kačer, aby jim pověděl něco o sboru. Také tady zazpívali.

Další zpěv zazněl u nás v Železném Brodě ve velkém sále, kde se příchodí seznámili také s historií sboru a jeho současným životem. Pak došlo na občerstvení - kávovar neslhal.

Německo a Jižní Afrika

Během letních měsíců se členové sboru a přátelé setkávají při „zpívání na zahradě“. Postavíme přístřešek, přineseme stoly a lavice, vaří se káva a čaj... Bratr K. Plíva vezme harmoniku a dvě hodinky jsme spolu... (Když nepřeje počasí, jsme v modlitebně.) Při takovém zpívání ve čtvrtek 20. července jsme měli mimořádnou návštěvu.

Byl to horký den a podle toho se muselo řídit i občerstvení. Poněkud nás rušil stavební lomoz na sousední chaloupce, ale přečkali jsme to, stejně jako putující horké slunce, takže jsme přesouvali sezení do stínu. Jako první přijeli manželé Christoph a Doris Waasovi, Henning Kaufmann, sestry Sigrid Branke a Lore Ehrlich se sestrou Hanou Jaluškovou. Brzy přijeli i manželé Chris a Nabawaya Wesselsovi z Jižní Afriky. Po první písni J. Polma uvítal hosty, přečetl Hesla a zahájil modlitbou. Po několika písních dostali slovo hosté.

Chris Wessels je kazatelem ve sboru Genadendal, který má 2. 000 členů, celá Jednota bratrská v Jižní Africe má 100.000 členů. Připravují se na výročí 550 let Jednoty bratrské, proto přijel na „studijní cestu“, chce poznat některá významná bratrská místa, především Kunvald. Také v Jižní Africe hodně zpívají: při nejrůznějších setkáních mladých

i na konferencích a synodech, přitom i tancují podle místního zvyku. Nemá to ale nic společného s charismatickými projevy. O nich bratr Wessels řekl, že jsou soukromým vyjadřováním zbožnosti, ve shromáždění nedělají divadlo!

Pověděl také své svědectví, které se váže k Žalmu 100. Služte Hospodinu s veselím... my jsme lid jeho a ovce pastvy jeho... dobrý je Hospodin, na věky trvá milosrdenství jeho... Slova žalmu ho zvláště oslovovala v době jeho věznění za odpor proti apartheidu. Jako faráře ho chtěli zvláště pokořit - umístili ho na samotce, nahého, téměř bez jídla, dostával jen jakousi kaši, byl bez Bible, toaletních potřeb... Jeho přátelé na tom byli ještě hůř: byli upoutáni do řetězů. Opakoval si slova žalmu: vy jste jeho lid, ovce jeho pastvy. Věděl, že je v Božích rukou. Vzpomínal přitom i na mučedníky z historie Jednoty, zvláště na Jana Husa a Jana Augustu, na vyhnání Komenského... Pak se dozvěděl, že se za něj modlí přátelé až i v severní Karolině v USA a vyvíjejí kampaň na jeho osvobození. „Bůh pomáhá i v beznadějně situaci. Boží milosti je dost pro všechny.“ 69 dní byl v těchto krutých podmínkách ve vězení. Vězněn byl dříve i potom, ale nebylo to tak hrozné, jako v těch 69 dnech. Také nás naučil píseň z Jižní Afriky, která byla součástí programu Světového dne modliteb, připraveného ženami v Jižní Africe. Sia hanba kuka nek veko... (foneticky) chodíme v Božím světle. Při jejím zpěvu téměř všichni procházeli v tanečním rytmu v zástupu kolem postaveného přístřešku. - Ukázka způsobů z Jižní Afriky.

Christoph Waas je v současnosti kazatelem ve sboru Rhein-Main v Německu, vyjádřil vděčnost za všechny kontakty českých a německých sborů, zmínil jejich partnerství s Potštejnem a sborem Ibungu v Tanzánii, kam nedávno zavítala delegace mladých zpěváků z jejich sboru. Daroval nám plátěnou tašku s obrázkem spojených rukou: starých i mladých, bílých i barevných, mužských i ženských - je to symbol Unitas fratrum, spojené ruce tvoří záchrannou síť.

Poděkovali jsme za „německou“ pomoc duchovní i hmotnou, v poslední době za sbírku na znovuodkoupení našich sborových domů.

Amerika

V sobotu 5. srpna po 15. hodině přivezly sestry Jitka Pernerová a Jana Svobodová předem ohlášenou návštěvu dvou sester z USA. Jedna z nich, Betsy Miller, je kazatelkou ve Wisconsinu ve sboru Lake Mills. Byly se podívat na Kalichu a chtěly také vidět náš sbor. Prohlédly si ho tedy, vyfotografovaly, a u čaje s koláčem se doptávaly, jak tu ve sboru žijeme. - Přejí nám Boží požehnání...

D - Est - NL

Pod touto šifrou se skrývá návštěva, kterou ve středu 9. srpna přivezl z Ochranova bratr Ingo Gutsche a provázel ji Tomáš Jenček z Jablonce. Byla to čtyřicetihlavá skupina mládeže z Německa, Estonska a Holandska. Cestovali na Kalich, k nám přijeli na oběd. Ráno jim bratr Hlubuček připravil výborný guláš! Však také v okamžiku zmizel, na všechny se dostalo, jen na přidání už jen pro některé. Houskové knedlíky pak chutnaly i suché - dokonce jednomu dítěti s cukrem. . . Estonce jsme měli u nás poprvé.

J. Polma

Letní dětský tábor ve vesničce Jesenný se konal už po osmé

Tým lidí předně ze sborů v Potštejně a v Turnově připravil již po osmé letní dětský tábor. Sešlo se tu přes 40 dětí ve věku osm až patnáct let. Jenom menší část pravidelných i jednorázových účastníků tábora žije v rámci sborů a proto je tábor příležitostí seznámit je se základy křesťanství. Tak činíme vždy formou celotáborové hry - soutěží a dobrodružství spjatými s biblickými oddíly a texty. V tomto roce bylo hlavním tématem působení misionáře Františka Chlebouna v Jižní Africe. Z dobových map a zpráv jsme sledovali jeho působení a zároveň si kladli otázku, co to znamená být misionářem. Proč tu byli a jsou lidé, kteří se vypraví na druhý konec světa aby zde v nesnadných a často tíživých podmínkách žili a sdíleli svoji víru. A tak jsme se ptali co je to víra, křest, církev. Vedle toho jsme museli absolvovat soutěže a hry - plavbu, stavbu domorodé chatrče, lov, základy řeči domorodých Kafrů . Hráli si mladí i staří.

Nakolik se daří oslovit mladou generaci ukáže až budoucnost. Poděkování však již teď patří všem, kteří ve své dovolené už po několik let věnují svůj čas a síly této službě.

oh

Tábor očima kuchařky

Letos poprvé jsem se zúčastnila tábora JB v Jesenném. Probíhal na tomto místě již posedmé, opět v obvyklém termínu, na přelomu července a srpna.

Dětí se sešlo 42, z toho dvě třetiny z Rovenska p. Tr. Starali se o ně vedoucí Ondřej, Alenka, Kamila, František a Míra. Hladové krky dětí i dospělých měla na starost šéfkuchařka Mirka a její pomocnice Majka, Jana, Iva a Naďa. Celou dobu se o zásobování a práce všeho druhu staral Tomáš. Nad zdravím dětí i dospělých bděla Inka.

Letošní téma bylo: Po stopách misionáře. . . Jméno vynechávám záměrně, protože děti na něj měly přijít samy pomocí různé nápovědy. Ten milý bratr se narodil v Čechách, koncem 19. st. odjel do jižní Afriky, kde působil jako misionář mezi Hotentoty a Kafry. Manželku mu poslali až z Ochranova. Před 1. sv. válkou odjel původně na roční dovolenou, vlivem změn v politické situaci se však na milovanou misii již nikdy nevrátil... Na čas se stal kazatelem Jednoty bratrské v Turnově. Pak objížděl evangelické sbory, promítal „světelné obrazy“, vyprávěl o své práci a sbíral peníze na misii. Umřel těsně po 2. sv. válce v roce 1945. Už jistě víte jeho jméno...

Děti se na příběhu misionáře dozvíдалy základní věci z oblasti víry. Společně četly Písmo, modlily se a zpívaly. V rámci celotáborové hry stavěly plavidlo pro misionáře, vyráběly domorodé zbraně, přestrojeni za černochoy šly obchodovat s místními lidmi, byly na celodenním výletě, chodily se koupat... Večer byl táborák, soutěže, noční bojovky. Letos byla převaha dětí z nevěřících rodin, proto přiblížit jim evangelium byl úkol vpravdě misijní.

My z kuchyně jsme vnímaly jen střípky táborového dění. Nakrmit přes 50 hladových dětí i dospělých byl nikdy nekončící úkol. Užily jsme přitom i spoustu legrace a večer se těšily ze společenství při zpívání a povídání. Právě silný pocit společenství je to, co jsem

si odvezla z letošního tábora. Pevně věřím, že něco podobného prožívaly i děti, že pobyt na táboře ovlivní i jejich další život.

Nada Běťáková

SMOS tentokrát v Ochranově

Konečně v Žitavě! Už se stmívalo a čtyři vyslanci z potštejnského sboru bloudili po nádraží. Mně osobně namichly samootvírací dveře, které na to vůbec nevypadaly. Od pohledu staromódní s oprýskanou zelenou barvou. Trošičku jsme uskočili, když se prudce rozletěly, oznamující, že vše na první pohled staře ošklivé, ještě nemusí putovat do starého železa - v tomto případě asi do kamen. V plicích jsme měli ještě dostatečnou porci vlakového ozónu, a tak nám nevadilo bezmyšlenkovitě se procházet na čerstvém vzduchu. Jeden z celníků se optal, zda-li jedeme do školy. Jana odpověděla, že ne, a on si ze mě utáhl slovy: „Hm, tři ženský, to bych taky bral...“ Nechali jsme ho při svých úvahách a šli najít parkoviště. . .

Tomáš byl přesný jako hodinky. Při jízdě autem se někdo z nás zeptal, kde to budeme vlastně bydlet. „Léčba šokem“, prohodil, ale naštěstí k žádné léčbě nedošlo. Naše obydlí by se dalo přirovnat k příjemnému nízkému bungalovu, jaký byl nedávno - především v cizině - v kurzu. S mojí angličtinou se stal zázrak, když jsem se při mátovém čaji dozvěděl, že v nízké budově se schází mládež každý pátek.

První večer probíhal za hraní různých her, o kterých jsem doposud neměl ani ponětí. Zasedli jsme ke starobyle vzhlížejícímu vyřezávanému stolu. Čaj byl navařený, chleba nakrájený. Ještě krátce se pomodlíme a pustíme se do snídaně s přesvědčením dohnat to noční hladovění. Na plánu byla naučná stezka lesem se spoustou skulptur. Provedl nás chlápek plný energie Knut Weise. Poutavě vyprávěl o založení stezky, která nemá zase až takovou tradici, jak by se mohlo na první pohled zdát. Kolik nezaměstnaných našlo práci, snad jako útočiště z koruny pro ptactvo v podobenství o hořčičném semenu. Právě toto podobenství představovala první skulptura. Dva tenké ploché opracované kameny, mezi nimiž byl pohled na dvě stě let starý silný dub, se hrdě tyčily do výše. Čisté pokoukání snad jen trochu kazila plastová transparentní tabule, na které bylo zapsáno již zmíněné podobenství.

„Sice ne správně, dělali to totiž lidé, co se v tom nevyznali,“ tlumočila nám Anička Knutův zápal, „ale to se brzy napraví. Nechám to předělat.“ Prošli jsme ještě pár místy. Od místa pokácení prvního stromu na výstavbu vesnice, až k bílým skulpturám hněvu a smíření. A náhle, jak švihnutím čarovného proutku, octneme se u jezera zeleného, kde stojí stůl, na něm chléb a kalich. Okolo třináct, jako padlý sníh bílých, spojených laviček s vysokými opěradly. - Symbolická poslední večeře. Dvě z opěradel se však precizně odlišovala výškou. Největší uprostřed - samozřejmě Kristovo. Malé, úplně na kraji - Jidášovo. Hlavou se mi honily teologické úvahy o jeho zradě, o argumentech na jeho obhajobu, o novém apokryfním evangeliu, co bylo nedávno nalezeno. „Dneska bych už tak malé opěradlo neudělal,“ vysvětloval Knut, skoro je omlouvaje. „Dnes už ne...“ Ani on neznal - jako nikdo nezná - mysterium, na které straně Jidáš stál.

Netrvalo to víc než půl minuty a Knut se hnál k jezeru, kde namočil nějaké listy bylin a znova, bez ustání, běžel bleskurychle k nám. Pokládám si otázku, zda-li jsem to pouze já, kdo jeho chování nepobírám. Ihned mě však vyvedl z omylu. - Dokonale navlhčil desku stolu, takže se objevil nádherný mramorový vzor. „Je to až z Indie - dárek. Hlavně v Indii to tak dělají. Vyhlídnou si kopec plný mramoru, vykácejí všechny stromy a začnou to tam propírat silným proudem vody na všechny strany. Zbylou masu potom nařežou laserem a mají kvalitní mramorové desky. A zbyde jen palouček bez původních rostlin a zvířat...“ Smutné pravdivé povídání. „Ale ty s tím, Jonáši, nic neuděláš, tak co,“ mávnu nad tím rukou. Pak si ještě vzpomínám, že jsme šli po nějaké polní cestě „domů“. Ale den byl ještě mladý... Čekal nás koncert melodického rocku.

Nikdo neprotestoval, když nám naši němečtí bratři oznámili, že za nás zaplatí vstup. Sraz byl na náměstí. Autem temnou nocí až k budově školy, kde právě probíhalo zakončení festivalu. Chlapcům to šlo vsutku od podlahy - hlasy jako skřívání a občas i stáli nějaký nelenoši na parketu a vráželi do sebe. Naše česká děvčata musím taky pochválit. Shodila ze sebe nudnou denní masku i splín a perfektně to rozjela. Nikdy bych neřekl - například do Ivanky - jak dokáže trsat.

Z těch krásných pár hodin v Německu si pak ještě vzpomínám na návštěvu místní pobožnosti. Nakonec se ukázalo, že jsem se v obsahu kázání seknul pouze o jednu kapitolu napřed.

A dodnes mi nikdo nevysvětlil, jak se nazývá ten styl, toliko typický pro herrnhutský kostel a okolní budovy. Pojmenoval jsme si ho tedy sakrálním funkcionalismem.

Vždycky mi přišly obzvláště depresivní tesaň nastojato vyvýšené kamenné náhrobky. Jméno, příjmení, datum narození, datum úmrtí, popřípadě nějaký verš. Tyto atributy se daly nalézt i na hřbitově v Herrnhutu, až na to, že byly položeny naležato, takže kámen do pár desetiletí přirozeně zapadne a zůstane jen zelená travička. A ještě jedna zajímavost : Na spousty kamenech se nepíše, že nebožtík zemřel, ale, že „odešel domů“.

Z rozhledny Hutberg byl pěkný pohled dolů na hřbitov. Špičky pečlivě sestříhaných lípek, co tam rostly, mně osobně asociovaly zahradu Getsemane.

„Uf, už ani nemusím do Izraele,“ oddechl jsem si. Už ani nevím, koho to napadlo, že bychom si mohli založit taky takový pěkný nedepresivní hřbitov. A že prý se musí myslet na budoucnost a kdesi cosi. Takže, kdybyste věděli o pěkném pozemku na klidném místě, okamžitě nás kontaktujte!

Jonáš Vecko

Konvent Ochranovského seniorátu 2006

Každoroční jednání seniorátu probíhalo letos v dobrém pohostinství sboru v Jablonci n. N. Vděčně jsme přijali péči o prostřené stoly jabloneckých sester! Díky!

Jednání konventu není přátelská beseda, i když jistě vítáme i tuto možnost být spolu, uvědomit si, že k sobě patříme. Zahajovacím kázáním nám posloužila sestra Anna Kejřová. Textem Jeremiáše 29,1. 4-7. 10-14 připomenula, že i nám Hospodin chce dávat

naději do budoucnosti i ve chvílích a na místech, ve kterých si nelibujeme a které jsme si nevybrali. Kdo měl uši otevřené, uslyšel povzbuzení k naději i k další věrné službě.

Zpráva seniorátního výboru chtěla připomenout svou práci i aktivity seniorátu od loňského konventu. Důležitá byla jednání s Úzkou radou JB o možnosti odkoupení sborových budov, zatím jsou nedokončena. Náročná je příprava na jubilejní rok 2007, ve kterém si chceme připomenout 550 let Jednoty bratrské a 275 let bratrské misie.

Zpráva hospodářská ukázala, v čem si stačíme a jaké máme dluhy. Rozhodně neprožíváme finanční bezstarostnost. Účetnictví bylo vedeno bezchybně, konstatovala revizní komise. Novými revizory účetnictví byli opět zvoleni D. Vacovský a I. Šlapánková. Delegáty na 32. synod ČCE byli zvoleni Jindřich Halama ml. a Hana Jalušková.

Konvent přijal návrh na rozpočet seniorátního výboru 2007, usnesl výši celocírkevních a seniorátních repartic 2007, přijal návrh na ustavení poradního odboru pro mládež, usnesl se na třech seniorátních sbírkách 2007. Proběhlo řízení o změnách Církevního zřízení. Konvent se také seznámil se zprávami o sdružení sester a zprávami ze sborů.

Rádi jsme mezi sebou měli hosta z Evropské kontinentální provincie - bratra Michaela Salewského, který také tlumočil pozdrav Ředitelství. Byli s námi i dva „na plný úvazek“ důchodci-kazatelé: Jindřich Halama st. a Miroslav Matouš, který před několika dny oslavil své 85. narozeniny. Představil také svou novou životopisnou knihu Putování rosou i prachem.

Daniel Vacovský a Jindřich Halama ml. nás od předsednického stolu dobře provedli celým jednáním konventu od 9. 30 do 16 hodin.

J. Polma

ekuména

Občanské sdružení Exulant

Růžička z Růžového paloučku u Litomyšle provází jako logo Občanské sdružení Exulant. Na Růžovém paloučku se 1548 loučili s vlastní první vyhnanci pro způsob svého vyznávání Ježíše Krista. Nebyl to poslední exil pro víru. Za 80 let po nich budou odcházet v jejich stopách pobělohorští exulanti. Za dalších 90 let se pohne další exulantská vlna ven z naší země. Kolik to bylo lidí, kteří našli odvahu pro svou víru a způsob jejího vyznávání opustit vlast, vzdát se téměř všeho, co měli, jít do neznáma, ale jít s jistotou, že milostivý Bůh je povede, ochrání, dá novou budoucnost! Historie českého náboženského exilu je svědectvím o moci Kristova evangelia nad strachem a utrpením. Vzácně statečně zbožný lid odcházel z našich zemí, z Čech a Moravy a Slezska. Kousek za hranice, do Saska, Lužice, Pruska, Slezska, Polska a Uher, ale i do velmi vzdálených a exotických zemí. Nerozplynuli se všichni v národech světa.

Po roce 1920 se do nově vzniklé Československé republiky začali vracet potomci českých evangeliků, kteří si po staletí udrželi v cizině svou náboženskou i národní identitu. Po druhé světové válce se návrat exulantů dokončil.

V r. 1993 se v Praze uskutečnil Sjezd potomků pobělohorských emigrantů ve spolupráci ČCE a BJB. Delegaci tohoto sjezdu přijal i pan prezident V. Havel. - Když lidé pobývají spolu, když se mají rádi, když mají společné vzpomínky, mohou vznikat dobré věci. Tak vzniklo v září 1996 i ekumenické Občanské sdružení EXULANT, aby udržovalo a rozvíjelo spolupráci a kontakty mezi potomky exulantů. Udržuje styky i s místy, kde po generace žili jejich otcové a matky - Střelínsko, Zelow, Volyňsko, Bohemka. . .

Exulant vydává informační věstník, vydal nebo připravil k vydání publikace o exulantech pro víru, každý rok uskutečňuje vzdělávací a pracovní konferenci, pořádá zájezdy do míst, kde exulanti žili nebo žijí, shromažďuje vzpomínky exulantů a zpracovává historická data spojená s životem v exilu a návratem do původní vlasti. Největší akcí byla v r. 2003 oslava 200. výročí Zelowa (byl tu i V. Havel).

V současné době sdružení Exulant eviduje více než 300 členů a téměř stejný počet sympatizantů.

Členy OS Exulant se mohou stát nejen potomci exulantů, nýbrž všichni, kterým záleží na tom, aby se náš národ opět vrátil k duchovním hodnotám, a především k živé víře v Ježíše Krista, jak ji čeští exulanti vyznávali. Jsme přesvědčení, že nejvzácnějším dědictvím a odkazem těchto statečných lidí je víra v Ježíše Krista, Syna Božího, který pro hříšné položil svůj svatý život. Tuto víru chce OS podporovat, vydávat o ní svědectví a žít v poslušnosti Kristova evangelia.

Marie Rafajová

29. 11. 1896 - 11. 7. 1978

V těchto týdnech si připomínáme 110. výročí narození snad nejvýraznější evangelické básnířky, ale také statečné křesťanské ženy, která svůj život prožila ve službě potřebným, poněkud pozapomenuté a přece tak obdarované a pilné spisovatelky Marie Rafajové.

Když se ve své písni zpěvák a textař Igor Talkov zamýšlí nad životem a předčasným úmrtím mnohostranného umělce a básníka Viktora Coje, staví poety do zvláštního postavení - a doslova sděluje (pokud to z ruštiny dobře překládám): „Básníci se nerodí obvykle, přilétají na zem z výšin...“ Ano, leckterí umělci se zdají být odtrženi od obyčejných, řekli bychom praktických věcí. Jakoby se opravdu vznášeli nad touto šedivou zemí, jakoby poletovali v krajinách snění, Múz, romantických zákoutí, slunečních paprsků - a z těchto svých pobytů v místech, kde jsou vlastně doma, nám čas od času přinášejí odlesk toho, co je jakoby z jiného světa. . . „Básníci se nerodí obvykle, přilétají na zem z výšin...“

Marie Rafajová byla ovšem básnířkou jiného druhu - ona byla zasazena velice pevně do tohoto světa, ale objevovala v něm bystrozrace mnoho krás, znamení a souvislostí,

které nám často unikají a jichž si nepovšimneme. Snad proto se ona dokázala těšit z půvabů maličkostí, viděla krásu všedností a vroucně zpívala o tzv. obyčejných věcech - ale její poezie není pouze popisná, deskriptivní. Ona ve svém básnictví míří do výšin - do výšin Boží lásky, k jeho svrchovanému řádu, do naděje budoucího věku, do výšin odpuštění a nového života. Ale neletí tam sama - ona nás prostřednictvím své poezie zve na stejnou cestu a ke stejným výšinám, které jsou pro ni tou nejpodstatnější veličinou, naplní a smyslem života. Pánu Bohu díky za takto obdarovanou básnířku!

A na dokreslení toho, co jsem pověděl, připojuji ukázkou z její básně Jaro:

Jaro

Aj, nové činím všecko (Zjevení 21,5)

Jen na Tvé slovo přichvátala zem
z týchž končin tajemných, odkud já, člověk jsem.
Jsem tu a čekám, až se ze Tvých rtů
zas ozve rozkaz k životu.

Je jaro - s touhou stojím v něm
jak skála něm.
Kdo čeká - mlčí. Nemluví.
Snad něco ze Tvých divů, Bože, zvím.

Je jaro. - Oči do široka
a hlavu mezi oblaka.
Kdes v hrudi hlučí blaha sloka,
a co je nízko - neláká.

* * *

Na Tvoje slovo nová je tu zem,
na Tvoje slovo, Bože, jsem, co jsem.

Tvá milost ke mně je až k nevíře,
však jí jen rostu hloub a do šíře
a po ní stoupám k Tobě výš a blíž
až - zase slovem - pouť mou zastavíš.

Z její přebohaté tvorby, která zahrnuje především vlastní básně, ale také překlady z cizích jazyků, jako ukázkou vybírám pouze dvě básně, které souzní s tímto ročním i církevním obdobím. Pocházejí z rukopisů z let 1946 - 1961 a to také dokládá, jak málo mohla tato básnířka publikovat v čase, kdy vše svazovala strohá cenzura, která se obávala dát prostor tomu, co nebylo v souladu s „vědeckým světonázorem“. Přesto se celé generace evangelíků mohly setkávat aspoň s jejími zhudebněnými texty v nejrůznějších církevních zpěvnících a v repertoárech pěveckých sborů.

V zimě

Zase přijdu a poberu vás k sobě (Jan 14, 3)

Prosluněnými mračen rámy
mrazivých jiter proudí jas.
Mlčím jak zrno pod hroudami.
Jaké mi vzkazy nese čas?

Strakatá žluna vyklepává
do kůry píseň hladovou.
„Nad tvými zpěvy roste tráva,
k hrobu se belháš s holí svou...”

Vzkazy tvé, neúprosný Čase,
mír duše vysát mohly by?
Tělo sic o hůl opírá se,
srdce však vždy jen o sliby.

Co prach a popel o nich vysní?
Co o jistotě zradí rým?
Zazvučím nejslavnější písní,
až před svým Bohem oněmím.

A velebnou náladu svátečních vánočních dnů můžeme sdílet při čtení a promýšlení veršů, ze kterých také zaznívá vděčnost, že Marie Rafajová mohla vyrůstat v hluboce věřící evangelické rodině.

Boží hod vánoční

I přišli chvátající a nalezli. . . (Lukáš 2, 15)

Víra nám ruce rozchvěla
nad chlebem s Páně stolu.
Spolu jsme pili z kalicha
a zpívali jsme spolu.

Na cestě domů pod nohou
v jarní květ sníh se mění,
vždyť „Narodil se Kristus Pán,
hříšným na spasení - - - !“

Zas je Hod Boží vánoční. -
Bez tebe, v sněhu, v ledu,
víra tvá, otče, s vírou mou
sešly se v písni dědů.

Ať nás verše Marie Rafajové vezmou na cestu k výšinám - k výšinám, které dokáží vidět všední věci z nadhledu, ale i k výšinám, do kterých nás zve Boží slitování.

Bohumil Kejr

čtenáři čtou... a píší

Zápisky kosatníkovy aneb hrst podobenství při zaměstnání téměř biblickém.

Nejen biskupa Komenského přijala vcelku vlídně polská vlast. I já s přítelem jsme tu našli dočasné útočiště před šéfy, zákazníky, dodavateli, semináři, konferencemi, Unitas fratrum, ženami, dětmi i domácím zvířectvem. Naším cílem jsou Velká Mazurská jezera, v kraji Warmia-Mazury. Warmiové byli jeden z pruských (to jest slovanských!) kmenů. Pro Jednotu bratrskou by mohlo být zajímavé, že jde o jedno z mála míst v Polsku, kde žijí evangelíci, našli jsme tu dokonce muzeum polské reformace.

Z přístavního městečka Mikolajky vyplouváme na stejnojmenné jezero. Pro zlé počasí se na jih vypravíme až o 2 dny později, a tak se zase musíme vrátit. Nevzdáváme cíl, táhlé jezero Beldany. V pondělí proklouzneme „przenczkou“ a jsme tam, pravda v dešti a nejistém, točivém větru. Zkušený kamarád s kapitánskými zkouškami a rozsahem oprávnění

sahajícím od sklenice vody po mořskou hladinu, vládne kormidlu a otěži hlavní plachty, já jsem kosatník. To znamená, že mám na starosti plachtu kosatku, kotvu, lana, úvazy, háček, čistotu na lodi, hloubkoměr ... a to je tak asi všechno. Kormidelník to má mnohem horší. Jeden nepromyšlený pohyb a loď se převrátí. Pokud si to neumíte představit, tak plachtí se většinou nikoliv rovně, ale křížem krážem proti i po větru. Rovně jen při dokonale zadním větru. Proto loď čas od času musí dělat obrat, a to buď po větru, zvaný hals, těžší a nebezpečnější, nebo „re“ proti větru. Při každém obratu se musí kosatka povolit, otěž na straně závětrné vyvést z lanek („vantů“), do nichž se ráda zasekne, napnout otěž na straně protivné, omotat kolem brzdičky, zaseknout do zámku, zkontrolovat úvaz vratipné („kicking“), povolit zámky a plachtu napínat či povolovat, aby přestala „flatrovat“. ... Obraty následují rychle za sebou a není chuť moc přemýšlet. Zato kochat se je čím, stačí zvednout hlavu od lan, smyček a uzlů. Až večer, za neustálého příjemného houpání loďky, dávám dohromady pár myšlenek, které denní práce na lodi přinesla a čemu jsem se zatím naučil:

1) suché znamená na vodě víc než čisté, jde-li o prádlo, oděv a obuv. Nechci-li napínat pověstný útlocit moravských sester, pro začátek postačí, když si pravidlo vztáhnete řekněme na ponožky. Patnáct let zápasíme o čistotu církve, teď se už jen taháme za nos, permanentně vlhčí a nastydli.

2) správně řídit znamená vědět, kdy povolit a kdy přitáhnout. Církev většinou otěže přitahuje, a někdy až k prasknutí. Povolním ve vhodný okamžik se dá nabrat zejména zadní vítr do plachet a jede to, že se nestačíte divit.

3) náklon a kýl. Plavba znamená vždy větší či menší náklon lodi. Je to výsledek tahu plachet a vyvažujícího momentu kýlu. I my opouštíme stabilizovanou polohu a plujeme životem s větším či menším nebezpečím. Avšak kýl, to je základ apoštolský, prorocký, sborový i rodinný. Kýl je ale pohyblivý. Námořník (nářečník, návodník), zkrátka matros, jak nás tituloval majitel lodi (mimořádně mistr Evropy v jakési plachetně bruslařské disciplíně) potřebuje, aby kýl nesahal vždy stejně hluboko, při přistávání na mělčině je třeba jej povytáhnout. Proto se kýl točí na čepu a dá se spustit i vytáhnout. Tak ani my nemůžeme být bezduše fundamentální, jinak najedeme na břeh, zaboříme se do písku a odsoudíme se k nehybnosti.

4) kousky magnetofonového pásku, lehounké stužky přivázané na „vantech“ zvané „špi-onky“, zvěstují směr a sílu větru. Jenže ne skutečného, ale zdánlivého. Směr a rychlost pohybu lodi, která pluje, zkreslí i směr, kterým ukazují. Napovídá mi to něco o pojmu „spravedlnost“. Jsme automaticky předpojatí, když hodnotíme věci, protože je hodnotíme, plujeme za svým cílem, někdy i hodně rychle. Není divu, když stužky, podle nichž neomylně soudíme bližním, neříkají tak docela pravdu. Bůh ví přesně, jeho láska může mít podobu spravedlivého odstupu.

5) život v městském technokratickém prostředí zúží náš obzor, to je celkem známo. Způsobí, že přestaneme být citliví k té spoustě věcí, které zůstaly vně a žijí svým vlastním, na nás nezávislým životem. Na Beldanech a později v Sniardwach a Sekstach mi to připomínají divocí tarpani, šedí koníci, kteří se na nás přišli podívat na kotvišti. A bobři, volavky, i

mořský orel, co nám zakroužil nad vrcholkem stěžně. Kormoráni a kačer roháč, bezkonkurenční rybáři. Na rozdíl od nich jsme neulovili vůbec nic.

Technik tohle všechno ví, protože zná pocit bezmoci vůči přírodním zákonům. Ví, že jeho disciplína a ještě víc jeho uvažování je s přírodou nekompatibilní, třebaže z ní vzešlo. Ví, že je často na cizím území, kde neví nic a nerozumí ničemu. Ví, že kormidlo musí stavět podle větru, protože vítr nezmění, dokonce ani nepochopí.

Neví to ale mnoho lidí, včetně těch, kteří se ke křesťanství nejen hlásí, ale dokonce v něm hrají prim. Jak se mi zdá, duchovník čas od času a duchoborec po pravidle podlehne iluzi, že teologie je jakýmsi univerzálním metajazykem, sloužícím k pochopení všeho, nevyjímaje svět rafinované moderní techniky, o politice a ekonomii nemluvě. A právě chybějící pocit, že často jsme na cizím území ho vede k jistotě, která, aniž to dotýčný ví, znamená slepou uličku. Stav, kdy se rozcházíme s realitou, kdy ji neumíme správně vnímat a zrcadlit.

Hned po návratu z dovolené se mi dostala v jedné úspěšné modlitebně ještě úspěšnější církve do ruky knížka, která slibovala být lékem pro neúspěšného křesťana trpícího moderními neduhy. Nabízeným lékem nebylo nic jiného nežli posílení ega, vědomí vlastního významu, našeho místa v Božích plánech. Podle mého názoru právě to, co pacienta přivádí do problému, pochyb, depresí, ordinací. Kdoví, třeba si tak poradci zajišťují nikdy nekončící příliv klientů.

Škola, ke které patřím, hlásá pravý opak. Jan Křtitel byl největší z lidí, a program jeho osobního růstu zněl „zmenšovat se“. Když se to vezme vážně, možná objevíme, že mnohem rychleji nežli my se začnou zmenšovat i naše problémy.

Jiří Kouba

Jen tak být spolu

Je po dobrém nedělním obědě i televizním křesťanském magazínu a já sbíhám po schodech dolů do modlitebny. Ve sborové kuchyni vytahuji vysavač z pod linky a dám se do luxování sálu. To tu je zase nadrobno. Někde to jde vyluxovat nesnadno a někde již jsou fleky. Jak dlouho ještě koberec vydrží nežli budeme kupovat nový. Chybí tu ještě jedna společenská místnost, kde bychom naše posezení po bohoslužbách pořádali. Vždy druhou neděli v měsíci máme bohoslužbu pro děti a pak sborové posezení nad tím co kdo přinese. Chlebičky, bábovka, sušenky, káva nebo čaj. Čokoládové zákusky už jsem zakázal. Ty se z koberce nedostanou.

Jak tak luxuji - v neděli bych neměl, ale musím; večer má zkoušku Pranic, za nedlouho je Advent - zase se se zalíbením rozhlédnu po sborovém sále. Bílé zdi, stylové lustry, původní trámy. Krásný „ochranovský“ sál. Jak je to dlouho, co jsme se tu poprvé sešli k bohoslužbám? Bylo to už pět let. Znovu mne naplní pocit vděčnosti. Zatímco jedni sborové sály drancovali (Potštejn) nebo prodávali (Praha), nám se z Boží milosti podařilo zakoupit a opravit starý bratrský Sbor v Turnově. Ale nejen to. Z Boží milosti se podařilo obnovit sbor, jako společenství lidí, společenství církve. Když nahlédnu do statistik bohoslužeb, vidím, že před sedmi lety, když jsme se scházeli v klubovně nás bývalo deset,

dvanáct. Dnes je to třikrát více. Někteří původní členové Jednoty našli cestu zpět do „svého“ sboru, jiní přibyli. Máme „svoji“ modlitebnu, svůj dům. Můžeme konat - a také tak činíme - pořady pro veřejnost, koncerty, přednášky. A také být spolu po bohoslužbách, při kávě. Povídat si o věcech sboru i těch našich obyčejných všedních záležitostech. Vzpomínám na naše bratry a sestry tam, kde byli ze svých sborů vytlačeni i na ty, kteří stále žijí v nejistotě, zda ve svých modlitebnách zůstanou. Rozumíme jim a myslíme na ně v modlitbách. Mám naději, že také jim bude dán sborový domov, kde budou moci být jen tak spolu.

Už se zešeřilo, koberec je opět čistý a já zhasínám sál. Za čtrnáct dní zavěším na starý trám na stropě modlitebny adventní hvězdu. Hvězdu, která je znamením světla do všech našich lidských temnot. Hvězdu naděje.

o. halama

OZNÁMENÍ s omluvou

V našem minulém oznámení jsme udělali nepříjemnou tiskovou chybu - 550 let od výročí Jednoty bratrské si připomínáme proto, že byla založena 1457 (nikoliv 1547). Ale ostatní platí: slavnostní den chystáme na sobotu 28. dubna. Omlouváme se za zavádějící informace. Nicméně chceme tento slavnostní den v Mladé Boleslavi připravit v součinnosti s Evropskou kontinentální provincií co nejlépe a budeme k tomu potřebovat i mimořádné finanční zdroje. Konvent ochranovského seniorátu proto vyhlásil na 4. února 2007 mimořádnou sbírku, která se uskuteční v našich sborech. Je možné také na tento účel přispět kdykoliv, nejraději co nejdříve, individuálním darem - a to na účet seniorátu: 963354389/0800, variabilní symbol: 550

Všem ochotným dárcům, přispěvatelům a sponzorům děkujeme.

Chcete-li si na sobotu 28. 4. 2007 v Mladé Boleslavi objednat oběd (cca 80 Kč), můžeme to zařídit ve školní jídelně Na Karmeli. Závazné objednávky zašlete prostřednictvím našich Ochranovských sborů, a to do konce února.

Oznámení druhé, tentokrát ne s omluvou, ale s poděkováním. Bratr Bohumil Kejř, který tento časopis vedl jako redaktor od jeho začátku před osmi lety, tímto ročníkem svou práci redaktora končí. Ať je Pán Bůh s ním v jeho další práci - a našemu časopisu ať je dáno nové vedení, podobně vynalézavé a obětavé jako dosavadní.

kolektiv sazečů

Příběh poutníka

Šel poutník světem cestou necestou, přes hory a doly, až přišel do krajiny, kde byl čilý život. Potkal dělníky v lomu a ptal se jich, co dělají. „Lámeme kámen.“ To viděl.

Šel dále a viděl tesaře. I zeptal se, co dělá. „Copak nevidíš? Tesám klády.“ I to poutník viděl. Nic nového mu tím nebylo řečeno.

Nakonec zastavil zednického přidavače. Vezl kolečko s pískem. Také toho se zeptal, co dělá. Odpověď byla překvapující: „Stavím chrám.“

Tak poutník pochopil, o co komu jde. Rychle ustoupil s cesty, protože mládenec, vezoucí kolečko s nákladem, se nenechal zdržovat a pokračoval ve své nadějně a smysluplné práci.

Myslím si, že každá lidská práce by měla být složkou budování chrámu. „Nebudeli stavět dům sám Bůh, marně usilují ti, kdo jej stavějí“, promlouvá k našemu sluchu žalmista. Možná říci nově: „Lidské práci dává smysl vědomí věčného cíle.“

O vánocích si křesťané vybavují děťátko Ježíše, položené do jeslí v betlémském chlévě. Nezačala už zde stavba chrámu, budovaného jinak než lidskýma rukama, chrámu duchovního, na němž se i my máme svou činností podílet?

*Vše převrací se, viz: hrad nebes peklo ruší,
v trůn jesle mění se, noc tmavá v bílý den
a panna dítě má, a tak buď připraven:
hleď stejně proměnit své srdce, tělo, duši.*

Angelus Silesius: Cherubský poutník

Lampa a svíce

Smála se lampa svíčky: „Jak jsi ty bláhová! Svítíš lidem a přitom sama sebe trávíš. To já jsem chytřejší. Chtějí-li lidé ode mne světlo, musí mi předem dát olej. Něco za něco.“

Svíčka mlčela. A lampa se zeptala: „Nu, co mi neodpovídáš?“ A svíčka řekla: „Konám své poslání. V tom je to vše.“

*Přeji ti,
abys udržoval otevřené dveře
pro lidi, kteří tě potřebují,
ale abys i ty vždy našel
otevřené dveře pro sebe.*

připravil Miroslav Matouš

Co pevně věříme

Úvahy o teologii Jednoty bratrské - 4

C. Daniel Crews

Naše církve mezi církvemi Božími

*V sjití tomto pravme sobě, / jaká radost v Páně domě,
jaká hojnost utěšení, / nedostatků žádných není.*

*Dobrota v něm jest i milost, / pokoj, láska, sjednotilost,
jasnost, sláva, moudrost, jmění, / nade všechno pomyšlení.*

*Ejhle, obcování svatých, / duchem pravdy v světě vsatých,
církvě Boží vyvolené, / po všem světě rozptýlené!*

*Kdož jsou služebníci Boží, / účastni jsou všeho zboží,
dobrého co z nich kdo činí, / díl v tom mají všichni jiní.*

*Ač se tváří nevidají, / vzdálení si zůstávají,
přec se duchem v jedno pojí, / neboť v jedné službě stojí.*

(Miřinského kanc. 1522, BZ 223, 1.2.7-9 / MBoW 516, 1)

Naše chápání vyznání víry a konfesí také připomíná jiný bratrský teologický názor. Od našich prvních začátků v 15. a pak v 18. století Jednota bratrská nikdy netvrdila, že je jedinou křesťanskou církví. Od prvního vyslání poslů, aby „někde ve světě“ hledali jiné křesťany, s nimiž bychom mohli mít blízké společenství, Jednota bratrská si byla vědoma, že my jsme zvláštní skupina - „jednotka“ - v univerzální křesťanské církvi. Máme své vlastní dědictví a porozumění věcem, ale my se také můžeme učit z dědictví porozumění našich křesťanských bližních a jejich mnoha denominací. To znamená, že jsme více připraveni na to, abychom u nich spíše hodnoty nalézali, než odlišnosti u ostatních křesťanských církví odsuzovali. Vedoucí muži naší staré Jednoty usilovali o stavění mostů a sdílení společných zájmů a byli velmi smutní, když viděli nové evangelické církve, jak se utkávají jedny s druhými v ostrých věroučných polemikách, většinou kvůli nepodstatným, ale služebným a nebo dokonce vedlejším věcem. Našli jsme hodnotu a nápravu od obou, jak luteránů, tak reformovaných a naše ochota ke spolupráci v 80. letech 20. století v takovém ekumenickém úsilí, jako byl dokument o křtu, večeři Páně a ordinaci duchovních ukazuje, že tentýž duch je s námi stále.

Spolu s Písmem svatým byla církev obecná chápána prvními Moravany jako věc služebná, nikoliv podstatná. Smysl je v tom, že církev

obecná je dnes nejvýznamnější. Jinými slovy, mohli bychom hovořit o „nebeské“ církvi nebo o „ideální“, jak byl scholastickými normami své doby nucen mluvit Hus. Všichni doufáme (a důvěřujeme) že jednou budeme v nebi součástí „církve zvítězilé“. S čím se ale v našich denních životech setkáváme, je všehochuť dobrého, ne tak dobrého a někdy jednoduše jen špatného, co charakterizuje církev obecnou na zemi. Nicméně je to prostředek, který Bůh zvolil, aby nám byl užitečný v utváření našeho vztahu k jeho božství a jednoho k druhému jako křesťanů. Církev může být jmenována jako první ze služebných věcí, protože uprostřed ní fungují jiné služebnosti, jako jsou svátosti. My si můžeme sami číst bibli, ale uvědomujeme si, že to, že Bůh způsobil, aby byl ustanoven soubor biblických spisů, se mohlo stát jen skrze církev.

Jak jsme před tím stručně naznačili, když Moravané mluví o pozemské církvi, rozumíme tomu tak, že naši Jednotu bratrskou chápeme jako část církve světové, „katolické“ (= všeobecné) v jejím pravém smyslu, která je v současné době složena z mnoha denominací, každá se svým vlastním dědictvím a teologickým chápáním. Některé z nich shledáváme bližšími než ostatní, ale tíhneme k tomu, abychom viděli jakoukoli skupinu, která vyznává Ježíše Krista jako Pána jako součást obecné církve.

Slovo „církev“ používáme jak pro naši světovou Jednotu bratrskou, tak pro provincii, ve které žijeme, a konečně i k popisu sboru, ve kterém máme své členství. Je zajímavé si povšimnout, zvláště ve světle „kongregacionalismu“ (= samostatných sborů sdružujících se do církve, pozn. př.), který se nyní zdá být na vzestupu, že naše úřední dokumenty definují Jednotu bratrskou jako církev, která se skládá z provincií, a ne v první řadě ze sborů. Ať je to jak chce, není to úřední označení nejvyšší důležitosti.

O čem zde mluvíme, je církev jako skupina věřících, společně sjednocených k duchovní výchově a společenství, jež Písmo nazývá „Tělo Kristovo“. To je užitečné znázornění, které nám připomíná, že jako Bůh se rozhodl vtělit v Kristu pro dílo spásy, tak Kristus se rozhoduje pokračovat ve vyhlášení spásy skrze tělesné prostředky církve. Pravda, „Duch vane kam chce“, ale střízlivě vzato, evangelium je hlášáno a žije v působení církve. To je důvod, proč někdy slyšíme, že církev je „pokračování Kristova vtělení“. To je pěkné potud, pokud nejsme zajati iluzí osobního nebo institučního božství, ale spíše dbáme na radostnou, a v liturgii přesně předepsanou připomínku, že Kristus mluví skrze nás, kteří tvoříme církev.

Tato církev musí mít nějaký způsob organizace, ať už je to papežství nebo místní baptistická rada diakonů. Neříkáme, že jakákoli forma církevní správy je nutná pro všechny. Vážíme si naší duchovenské služby, kterou jsme přijali v 15. století od valdenských, kteří byli v té době považováni za církev pocházející od apoštolů. Můžeme proto rozumět důležitosti této věci pro některé církve, které si zakládají na „historickém biskupství“, ačkoliv my sami jsme nikdy netrvali na mechanické „apoštolské sukcesi“ (následnictví). Samozřejmě, když se v letech kolem 1550 zdálo, že se jediný zbývající biskup nikdy nevynoří z tuhého vězení, aby ordinoval další kazatele, my jsme si zvolili další biskupy, jejichž platnost je nesporná.

Nepřestáváme uznávat duchovní službu „nebiskupských“ církví a neordinujeme znova ty duchovní, kteří k nám přicházejí z jiných denominací. Vytvořili jsme také své vlastní administrativní struktury v církvi, i když se mohou pozměňovat v názvosloví a zvláštních specifických funkcích od provincie k provincii, a jistě bychom si nepřáli je ukládat církvi jako celku. Smyslem každé církevní správy je, aby usnadňovala církevní práci hlásání evangelia a službu Kristu ve světě. Formy se mohou lišit, i když složení některého typu je nezbytné.

Ačkoli má církev hojné trhliny, vždycky se liší od světských institucí. Jak to vyjadřuje jeden z našich kazatelů: „Bůh tak miloval církev, že ji učinil tělem a ne spolkem“. Církev je dobrovolná organizace, u které se můžeme rozhodnout, zda se k ní připojíme, anebo ji můžeme opustit, budeme-li chtít. Jak říká „Základ Jednoty“ ve svých úvodních slovech, je to Pán Ježíš Kristus, kdo nás do církve volá a je to Kristus, kdo nás živí a udržuje při životě. Když jde vše, jak má, pak fungujeme jako části těla, jak apoštol Pavel vyjadřuje v 1. Kor. 12, nejčastěji jako spoluúdy, ne jednotlivci, abychom mohli dělat Kristovo dílo. Současně jsme jako jednotlivci Kristu drazí a církev by měla modlitebně ocenit význam každého. Jak nám připomíná naše liturgie pro svatodušní svátky: „Rozmanitě a zmocňující dary Ducha svatého jsou dány každému pro společné dobro. Žádný z nás není Bohu neužitečný. Žádný z nás si sám nestačí. Sloužíme skrze tělo Kristovo a spoléháme se na lid Kristův.“

Církev a její jednotliví členové určitě nefungují vždycky tak, jak by měli, a církev musí někdy použít u svých členů láskyplnou kázeň. Bohužel, stát se křesťanem neodstraňuje automaticky všechny naše chyby, avšak naše trvající nedokonalost je cena, kterou je Bůh ochoten zaplatit, aby dosáhl konečného Božího cíle.

Někteří křesťané zdůrazňují potřebu osobního obrácení a odevzdání se. Individuální víra a obětavá oddanost jsou přirozeně nezbytností. Nemůžeme mít tělo - církev - bez jednotlivých členů, kteří ji utvářejí. K problému dojde, když někteří lidé vyloučí důležitost církve a výhradně se soustředí na „mého Boha a mne“. Zůstává skutečností, že církev nebyla vytvářena jednotlivými křesťany, kteří se rozhodli vytvořit dobrovolné sdružení, ale spíše, že Bůh povolal (a povolává) jednotlivce do církve. Bůh nemá v úmyslu, abychom museli jít sami, a když odmítáme církev, znamená to, že odmítáme Boží prostředky, které nám dal, abychom rostli ve víře a sloužili zde na zemi.

Pak se naskytá otázka, jestli někdo může být křesťanem v odloučení od ostatních křesťanů. Může se osoba, která byla vysazena sama na opuštěném ostrově, stát křesťanem čtením bible, vyvržené na pobřeží? Ale ovšem! Nemůžeme omezovat Boží milost neporušitelným pravidlem, které si člověk sám vytvořil. Ale odloučenost není způsobem, který obecně Bůh zamýšlel, v němž by křesťanství mělo působit. Nejlepší odpověď, kterou jsem na to slyšel, přišla, když mi bylo asi 12 let, při účasti na biblické hodině ve sboru Immanuel ve Winston - Salem. V závěru byl čas na otázky a někdo se ptal: „Pane kazateli Teschi, můžete se dostat do nebe, když byste nebyl členem církve?“ Bratr Tesch se na chvíli zamyslel a pak dal odpověď typickou pro Jednotu. Aniž by se dostal do složitostí eklesiologie (učení o církvi) nebo soteriologie (učení o spáse), jen prostě řekl: „Tak tedy, já se domnívám, že je teoreticky možné přeplavat z Ameriky do Evropy - ale je mnohem snadnější vzít si loď.“ Tím bylo řečeno vše.

Církev a sekulární svět

*Ó králi věků důstojný,
rač dávat nám čas pokojný,
neboť nevíme jiného
ochránce sobě žádného
jen tebe, Boha živého.*

*Dejž, by tě všecken lid náš znal,
tvou cestou bral se, k pravdě stál!
Ať všichni tebou vedeni,
tvým duchem v lásce spojeni
v tvém těšíme se spasení!*

(podle J. A. Komenského, BZ 474 / Moravian Hymnal, 1969, str. 99)

Církev nežije pouze ve svém vlastním společenství, ale musí také existovat jako součást širší lidské společnosti. Pamatujeme si, že na svém úplném začátku se Unitas fratrum pokoušela zcela vydělit ze společnosti, to se však neosvědčilo dlouho a musela splňovat povinnosti, které od ní občanská společnost očekávala. Stejně tak i v Obnovené Jednotě byly osadnické sbory někdy chápány jako duchovní ostrovy a

útočiště pro duše uprostřed bouřlivých moří světa. Také zde ten vnější svět vyžadoval pozornost a vzájemné ovlivňování a nové generace Moravanů samy zjistily, že přiměřenější jsou vstřícnější přístupy a vztahy k sekulárnímu světu, že jsou dokonce nutné. Zvláště vzhledem k vojenské službě jak v 15. tak v 18. století se naše církev snažila vyhnout především účasti ve válce. To nebyl absolutní pacifismus v nejpřesnějším smyslu, jak bylo průkazně dokázáno rekonstrukcí obranných palisád Bethlehemu a Betsabary v době francouzsko - indiánské války. Tady se opět postoje měnily, a zatímco se naše církev stále přimlouvá za mírové vyřešení všech světových konfliktů, mnoho Moravanů dobrovolně slouží v ozbrojených silách a chápou to jako součást své občanské povinnosti.

Jak nám Kristus připomíná, my nejsme ze světa, avšak stále ve světě žijeme. Naše názory, jak to dělat, se během let měnily, ale nyní naše Smlouva o křesťanském životě hovoří velmi pozitivně o naší odpovědnosti být dobrými a aktivními občany zemí, ve kterých žijeme. Jak říká píseň (MBoW 225), my opravdu vyznáváme Krista jako naši živou Hlavu a to znamená, že máme „sloužit světu, za nějž on prolil svou krev“.

Jak je výše poznamenáno, mnoho našich představ o vztahu církve a společnosti se během let proměnilo a i když jsou důležité, přece nejsou rozhodujícím základem naší teologie. Pár bodů je ovšem pro naši víru ústředních a těch si nevšímáme jen na vlastní nebezpečí.

Ta první je, že nemáme být tak šovinističtí ohledně své vlastní země, že bychom s opovržením hleděli na jiné. Jsme povolání k tomu, abychom byli dobrými a odpovědnými občany svého národa a skutečně milujeme velice své rodné země či ty, které jsme si vyvolili, aby se staly naším domovem. Patriotismus není špatná věc. Skutečně můžeme věřit, že náš vlastní systém funguje lépe než ostatní. Ale současně se nemáme domnívat, že náš národ je nějak Božím vyvoleným lidem na úkor ostatních. Nikdy nesmíme žádný národ nebo vládní systém zaměňovat za Nebeské království.

Za druhé, nikdy nesmíme omlouvat žádné použití světské moci, aby prosazovala náboženskou víru. Příliš mnoho našich duchovních předchůdců zemřelo, protože ten či onen vládce nebo pakt vyhlásili, že všichni lidé v určité oblasti mají mít stejnou náboženskou víru a náboženské praktiky. Jeden z důvodů, proč naše církev přišla do Ameriky, byla hrozba vypuzení z Evropy, protože jsme se odmítli připojit ke státní církvi. Nesmíme zabřednout ani do nějakého neuspořádaného

a neoficiálního a přece obecně uznávaného „národního náboženství“, kterému se všichni mají podříditi. Obhajujeme základní požadavky mravního chování ve společnosti, odmítáme hanobení jiných a jistě toužíme sdílet radostné zvěstování evangelia s lidmi jakéhokoli - nebo žádného - vyznání, a voláme, aby se připojili k nám ve vděčné chvále za to, co Bůh v Ježíši Kristu učinil pro všechny lidi. My, kteří neustále hledíme na takové hrdiny jako byl mučedník Jan Hus a exulant Jan Amos Komenský i ti, kteří položili své životy ve Dni krve (na Staroměstském nám. 21. 6. 1621, pozn. př.), bychom jen velice těžko ospravedlňovali jakoukoli vládu nebo společnost nutící kohokoliv, aby přijal naše poselství.

Poslední věci

*Aj, Kristus Pán můj život / a umřít zisk mi jest;
mám množství toho jistot, / buď Bohu chvála, čest!*

*Jen Kristův jsem a jemu / jsem živ i umírám,
tak z poušti světa k domu / se jeho ubírám.*

*Tu stírá slzy s očí / svých svatých Pán Bůh náš.
Zda který sok tam vkročí? / Ni smrt, ni satanáš.*

*Tam Beránek náš chodí, / jsa pastýř věrným svým,
jak ovečky je vodí / k vod živých studnicím.*

*Ach, oko nezná zjista, / ni ucho slýchalo,
co věřícímu v Krista / se z lásky dostalo.*

(Jiří Třanovský, BZ 485, 1.2.7.8.12 /All Needful Gifts, 15, 1.3-5)

Co o posledních věcech člověka? Přesně řečeno, mít vztah s Bohem během našeho pozemského života by bylo samo o sobě dostatečně nádherné, ale Písmo a víra obecné církve nás ujišťují, že existuje víc, neko-
nečně víc.

Tak jaké bude nebe? Mnoho biblických pasáží a staletí náboženského umění poskytují některé odpovědi na tuto otázku, ale je to jedna z těch oblastí, kde máme silné podezření, že básnění je užíváno více než doslovný detail. Rozhodně nevyklučujeme ulice dlážděné zlatem a diamantové paláce, ale přece jenom to zní, jako kdyby tyto věci byly pokusem vyjádřit představu nějaké naprosto dokonalé existence za použití těch nejvyšších hodnot, které známe z tohoto světa. Připojíme se ke zpěvu andělských sborů nebo povedeme dlouhé rozhovory s těmi úžasnými osobnostmi, o kterých jsme pouze četli, nebo namalujeme takové

obrazy, které se tady na zemi nikdy tak dobře nepovedly nebo... Seznam by pokračoval do nekonečna. Nejjistější věc, kterou můžeme říci, je, že to bude lepší než všechno, co si můžeme vůbec představit.

Mluvili jsme o našem vztahu s Bohem a potom o vztahu jednoho k druhému, že to je nejdůležitější důraz naší teologie. Ve světě, který přijde, budeme mít tento podstatný vztah naplněn v tom, o čem Moravané často mluvili jako o „bezprostřednější přítomnosti Spasitelově“. Ani svátosti, i když je zde máme tak rádi, nebudou nutné, protože budeme přímo v opravdové přítomnosti Boží.

Bereme také na vědomí, že budeme mít svou osobní existenci, že každý z nás bude pokračovat ve své existenci. To je v protikladu s některými náboženskými tradicemi, které usilují o zproštění osobní existence návratem do toho Jediného. Není nám přesně řečeno, jaká naše existence bude. Apoštol Pavel mluví o „vzkříšeném těle“, ale neposkytuje nám podrobnosti. Také se můžeme podívat, kdo další tam může být a jak překvapení můžeme být nad tím, kdo byl zahrnut do počtu vyvolených!

Ani nebudeme trávit mnoho času nad podrobnostmi konce času a návratu Pána. Písmo svaté a vyznání víry hovoří o konci času a o novém světě, který má nastat. V našem vztahu s Bohem to není ani vyhrožování ani hrůza, ale slib naplnění věčných Božích úmyslů. Navíc sám Ježíš řekl, že neví „dne ani hodiny“ (Mk 13,32), a tak je nepravděpodobné, že my bychom si to mohli vypočítat. Bůh se o to postará, společně se všemi podrobnostmi. My jsme však z milosti voláni, abychom za všech dob žili tak, abychom při konci našich osobních pozemských životů nebo na konci celého světa „mohli být nalezeni připravenými, až on přijde“.

Objevují se i další témata, nad kterými je možné se podívat, ale jak je nám stále připomínáno, na věčnosti bude dost času, abychom si to všechno vyjasnili. Prvořadá výzva teď je, abychom se přiblížili k Bohu a jeden k druhému, jak dosvědčujeme evangelium Boží spasitelné lásky, která je dostupná všem skrze Krista v oživující moci Ducha svatého. A to je sama v sobě nádherná radost. Současně však ani nezlehčujeme zkoušky a velká soužení, která všichni máme, a opravdová utrpení a nespravedlnost, které někteří musí podstoupit. Děláme co můžeme, abychom posloužili a ulehčili utrpení. Pán Bůh říká, že jednoho dne bude v nebi vše uvedeno do pořádku. Ovšem pozemský život není ani jen něco, skrze co bychom se měli dostat, abychom obdrželi odměnu v nebi. Ve vztahu s Bohem má i život na zemi svou vlastní cenu a důstoj-

nost a my na tuto pravdu nezapomínáme ani když se radujeme ze slibů o pozdějším životě.

Jeden z charakteristických způsobů, jak Moravané mluví o přechodu k životu v nebi, je obrat, že někdo byl „povolán domů“. Ať jsou naše pozemské domovy jakékoliv, „domov“, jak to zde používáme, znamená domov, jaký by měl být, to dokonalé a bezpečné místo milující se rodiny, domov který známe srdcem i když ne v přesné tělesné podobě. A všechno to je nejdobrotivější dar od našeho věčně milujícího Boha.

*Ó chvíle posvěcená, krásný dni,
až vstříc mi přijde Bůh
a věčné jitro se mi rozední,
v němž zaplesá můj duch,
až bude moci vjíti
a přijmout podíl svůj,
kde světlo věčné svítí
a čeká domov můj.*

(J. M. Meyfarth, BZ 492, 2 /All Needful Gifts, 11, 1,2)

Příchod domů

A tak naše teologická cesta končí, kde začala: opět doma... v Kristu... s Bohem.

A jak jinak můžeme uzavřít než básnickým rozletem další milované písně:

*Tam se na věčnost připojíme
k andělskému povolání
a v dokonalém souzvuku budeme
zpívat Bohu, našemu Spasiteli, chvalozpěvy;
on nás vykoupil svou krví
a učinil nás králi a Božím kněžstvem;
pro nás, pro nás byl Beránek zabit!
Chvalte Pána! Amen.*

(John Swertner (1789) /MBoW 543, 2)

překlad M. Ulrichová a B. Kejř